

LOPPURAPORTTI

Selvitys ja toimenpide-ehdotus Itä-Uudenmaan toisen asteen
ammattillisen koulutuksen toteuttamismahdollisuuksista

13.10.2010

I

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	3
Tausta.....	5
Toimintaympäristön muutokset ja ammatillisen koulutuksen kehitykselle asetettuja suuntaviivoja	6
Toiminnan nykytila.....	14
Odotukset koulutuksen kehittämiseksi	19
Konsultin näkemyksiä	23

Tiivistelmä

Opetus- ja kulttuuriministeriön tavoitteena on alueellisten tai muutoin nykyistä vahvempien toisen asteen ammatillisen koulutuksen järjestäjäorganisaatioiden muodostaminen. Kahdesta vauhdittamiskirjeestä huolimatta Itä-Uudenmaan koulutuksen järjestäjien rakenteellinen kehittäminen ei ole edennyt toivotusti. Alueella on liian monta pientä koulutuksen järjestäjää suhteessa työvoimatarpeeseen sekä väestöpohjaan. Samaan aikaan Itä-Uudenmaan ammatillisen koulutuksen vetovoima on heikko verrattuna muuhun Suomeen.

Alueen kuntien valtuuttamana Posintra Oy tilasi objektiivisen, ulkopuolisen tahon laatiman selvityksen Itä-Uudenmaan toisen asteen ammatillisen koulutuksen toteuttamismahdollisuuksista sekä toimenpite-ehdotuksista aikatauluineen. Selvityksen yhteydessä kuultiin yhteensä 70 henkilöä alueen yrityksistä, yrittäjäjärjestöistä, koulutuksen järjestäjistä, opiskelijoista, kunnista sekä opetus- ja kulttuuriministeriöstä. Selvityksen toteuttajana toimi Auros Consulting.

Ammatillisen koulutuksen tärkein tehtävä on tuottaa alueen elinkeinoelämän nykyisiin ja tulevaisuuden tarpeisiin ammattitaitoisia osaajia. Itä-Uudenmaan erityispiirteenä on pääkaupunkiseudun voimakas kilpailu työvoimasta ja opiskelijoista sekä alueen kaksikielisyys.

Elinkeinoelämän mielestä yhteistyö koulutuksen järjestäjien kanssa toimii pääsääntöisesti hyvin, vaikka eri oppilaitosten päällekkäistä toimintaa sekä yhteistyön passiivisuutta kritisoidaan. Opiskelijat viihtyvät nykyisissä pienissä yksiköissä, mutta toivovat monipuolisempia opintopolkuja sekä opetusta usealla kielellä.

Koulutuksen järjestäjät ovat tyytyväisiä nykyiseen toimintaansa ja haluavat jatkaa itsenäisinä. Erilaisia rakenteellisia uudistuksia ei kuitenkaan täysin tyrmätä, kunhan päätöksenteon ja talouden itsenäisyys säilytetään.

Omistajakuntien näkökulmasta yksittäisten koulutuksen järjestäjien koulutustoiminta ja sen laatu ovat hyvällä tasolla. Kokonaisuutena tilanne ei kuitenkaan vastaa odotuksia: yksiköt ovat liian pieniä, niiden välinen yhteistyö on olematonta ja toiminta on osin jopa päällekkäistä. Myös omistajaohjauksen vaikeutta kritisoidaan vahvasti: mm. koulutuksen järjestäjien käytössä olevien kiinteistöjen koordinoitu kehittäminen on nykyisellään mahdotonta.

Lähes kaikki sidosryhmät näkivät, että Itä-Uudenmaan kaksikielisyys on voimavara, joka tulee hyödyntää koulutuksen järjestämisessä. Monikielinen, alueellinen koulutuksen järjestäjä koettiin ainoaksi rationaaliseksi vaihtoehdoksi elinkeinoelämän odotuksiin sekä kasvaviin monikulttuurisuuden haasteisiin vastaamisessa. Itä-Uudellamaalla tulee tarjota ammatillista koulutusta usealla kielellä – suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja venäjäksi. Merkittävänä riskinä nähdään ammatillisen koulutuksen järjestämiseen liittyvään päätösvallan katoaminen alueelta, mikäli nykyisistä toimijoista ei saada rakennettua yhtenäistä, alueellista koulutuksen järjestäjää.

Opetus ja kulttuuriministeriön mukaan Itä-Uudenmaan pienet koulutuksen järjestäjät on pakko koota nopeasti yhteen. Ministeriö ei ota kantaa koulutuksen järjestäjän kieliperustaan. Vahva, alueellinen ja monikielinen toimija voisi kuitenkin profiloitua edelläkävijänä ja jopa valtakunnallisella tasolla.

Auroksen näkemyksen mukaan Itä-Uudellemaalle on rakennettava yksi, yhtenäinen ja vahvasti profiloituva monikielinen koulutuksen järjestäjä hyödyntämällä nykyisten toimijoiden vahvuudet ja osaa-minen. Tämän varmistamiseksi on viipymättä käynnistettävä kehittämisprosessi, joka tähtää ammatillisen koulutuksen käynnistämiseen uuden, alueellisen koulutuksen järjestäjän toimesta 1.8.2013.

Selvityksen perusteella osakeyhtiömuotoinen koulutuksen järjestäjä vahvistaa parhaiten yhteistyötä alueen elinkeinoelämän kanssa mm. omistajuuden kautta, terävöittää kuntien omistajaohjausta ja luo

parhaat edellytykset koulutuksen järjestäjän markkinaehtoiselle toiminnalle esim. aikuiskoulutuksessa ja yrityspalveluissa.

Prosessin ensimmäinen askel on laatia ja hyväksyä nykyisten omistajien toimesta aiesopimus yhtiömuotoisen, monikielisen ammatillisen koulutuksen järjestäjän muodostamisesta Itä-Uudenmaan ammatillisesta koulutuskuntayhtymästä, Samkommunen för yrkesutbildning i Östra Nyland: sta, Oy Porvoon Kauppaoppilaitos - Borgå handelsläroverk Ab:sta ja Porvoon terveydenhuolto-oppilaitoksesta.

Peruslähdekohdan päätöksiä tehtäessä tulee olla alueen työelämän kannalta pitkälle tulevaisuuteen kantava ratkaisu toisen asteen ammatillisen koulutuksen järjestämisestä. Ratkaisun tulee varmistaa, että opiskelijoille tarjotaan laadukasta koulutusta paitsi molemmilla kotimaisilla kielillä, myös englanniksi ja jatkossa mm. venäjäksi.

Porvoo 13.10.2010

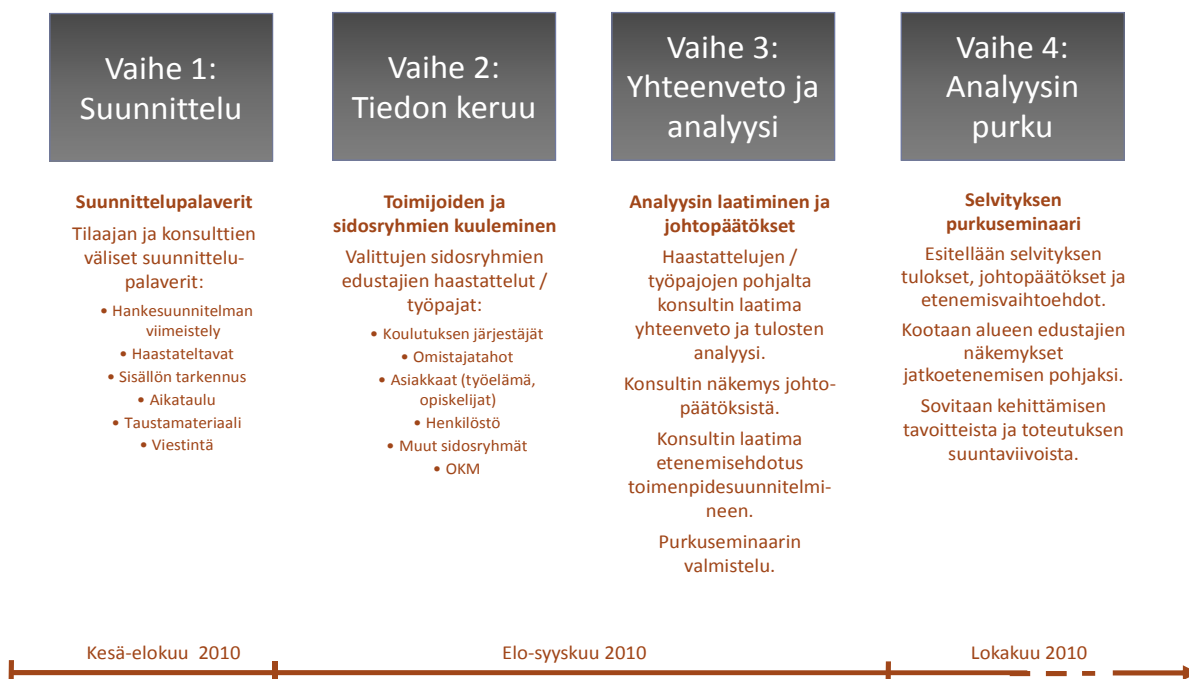
Auros Consulting
Jussi-Pekka Björkroth ja Jari Johansson

Tausta

Selvityksen tavoitteet

1. Kartoittaa keskeisten ulkoisten ja sisäisten sidosryhmien näkemyksiä Itä-Uudenmaan toisen asteen ammatillisen koulutuksen nykytilasta ja kehittämistarpeista.
2. Luodata tulevaisuuden muutostrendejä ja hahmottaa sidosryhmien näkemykset toimintaympäristön muutosten vaikutuksista alueen toisen asteen ammatillisen koulutuksen kehittämiseen.
3. Luoda näkemys ja laatia analyysi aiemmin hahmotettujen kehittämisvaihtoehtojen ja juridisen muodon toteuttamiskelpoisuudesta, haasteista, aikatauluista sekä muista reunaehdoista.
4. Hahmottaa ja kuvata etenemispolku toimenpidesuunnitelmiseen ja aikatauluineen.
5. Rakentaa vankka perusta päätöksenteolle alueen toisen asteen ammatillisen koulutuksen kehittämislinjauksista.

Työskentelyn vaiheet

Tämä yhteenveto ei ole absoluuttinen totuus.

Se on puolueettoman tahon laatima tiivistelmä näkemyksistä koskien Itä-Uudenmaan toisen asteen ammatillisen koulutuksen nykytilaa, kehittämisedotuksia ja tulevaisuuden suuntaviivoja.

Yhteenvedossa esiintyvät lainaukset ovat useiden henkilöiden ajatusten kiteytyksiä, yksittäisten henkilöiden sanomina.

Alueen kehityksen ja sidosryhmien odotusten perusteella voidaan pelkistää selkeä ja rationaalinen näkemys alueen toisen asteen ammatillisen koulutuksen kehittämisestä.

Kaikkia osapuolia tyydyttävää, yhteistä ratkaisua ei kuitenkaan löydy!

Nyt on päätösten aika. Jos koulutus halutaan käynnistää uudessa muodossa ennen seuraavaa valtuustokautta, on edettävä ripeästi.

"Ei tehdä mitään" -vaihtoehto johtaa erittäin todennäköisesti ulkoa ohjattuihin, radikaaleihin ratkaisuihin, joissa alueen ja sen elinkeinoelämän kehityksen näkökulma jää taustalle.

Toimintaympäristön muutokset ja ammatillisen koulutuksen kehitykselle asetettuja suuntaviivoja

Globaali suhdannekuva muuttuu jatkuvasti ja kehityksen suuntia on entistä vaikeampaa ennustaa

Maailmantalouden suhdannekuva on kirkastumassa – alueelliset erot ovat kuitenkin suuria. Suomen talouden syöksykierre on ollut jyrkempää kuin 1990-luvun lamassa, mutta pohja on saavutettu. Koko Suomessa elinkeinoelämän ja kuluttajien luottamusindikaattorit ovat vahvistuneet, toisaalta nopeaa nousua ei ole näköpiirissä ja kasvun ennustetaan hidastuvan v. 2012 lähtien.

Talousennusteet ovat vanhentuneita jo syntyessään. Yhteiskunnan päätöksenteko muuttuu yhä lyhytjäteisemmäksi ja samalla sen ennustettavuus vähenee. Päätösten taustalla on yhä useammin jatkuva ja kiihtyvä globalisaatio seurauksineen. Ympäristökysymykset ja kestävä kulutuksen edistäminen vaikuttavat yhä voimakkaammin sekä yhteiskunnallisiin että henkilökohtaiseen elämän ratkaisuihin.

Yritysten differoituminen, asiakaslähtöisyys ja verkostoituminen lisääntyvät. Työvoiman liikkuvuus lisääntyy ja pelisäännöt muuttuvat. Työelämän joustot ja muutosnopeus kasvavat – oman työelämäarvon ylläpitäminen vaatii jatkuvaa oppimista. Erikoistuminen johtaa osaamisvaatimusten kasvuun vahvan perusosaamisen lisäksi. Työ on muuttunut ja muuttuu entistä palvelulähtöisemmäksi. Ammatitosaamisen lisäksi on hallittava asiakas- ja markkinalähtöisyys sekä ymmärrettävä syvällisesti omat tuotteensa. Vuorovaikutustaidot ja kielitaitovaatimukset korostuvat.

Hyvinvointiyhteiskunnan perusta muuttuu monella tavoin: henkilökohtainen vastuu omasta ja läheisten hyvinvoinnista kasvaa. Sosiaaliset verkostot muuttuvat. Kulttuurikirjo laajenee. Väestön ikääntyminen ja alueellinen keskittyminen jatkuvat Suomessa. Kuntatalouden kireys pakottaa yhä uusiin kuntaliitoksiin – vaikutukset koulutuksen järjestämiseen voivat olla suuria.

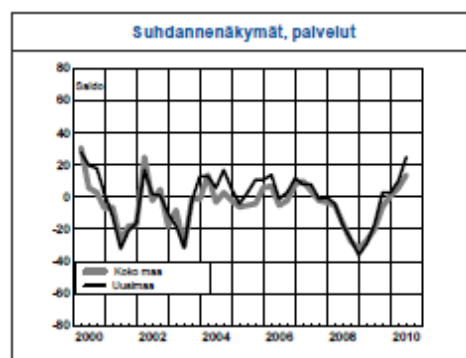
EK:n suhdannebarometrin 07/2010 mukaan suomalaisyritysten suhdannekuva on edelleen parantunut

Uudellamaalla teollisuustuotanto on lisääntynyt ja kannattavuus on vuoden takaista parempi. Henkilökuntaa on palkattu kesän aikana lisää, mutta syksyn myötä henkilökunta vähentyy hieman. Teollisuuden ja rakentamisen tilaukset ovat lähes normaalilukemissa. Investointihalukkuus on edelleen vähäinen.

Uudenmaan palveluyritysten suhdannetilanne on edelleen hieman normaalia huonompi, mutta suhdanneodotukset ovat palvelualoilla suotuisat. Palveluyritysten myynti kasvoi alkukesän aikana selvästi. Myyntihinnat ovat nousussa, mutta myös kustannukset jatkavat kohoamistaan.

Henkilökunnan määrä on pysynyt keskimäärin ennallaan kesän aikana. Työvoimaan ei odoteta suuria muutoksia lähikuukausina. Heikko kysyntä on kuitenkin selvästi yleisin toiminnan este teollisuudessa ja palvelualoilla.

Yleisen suhdannekuvan ennustetaan asteittain paranevan myös loppuvuonna

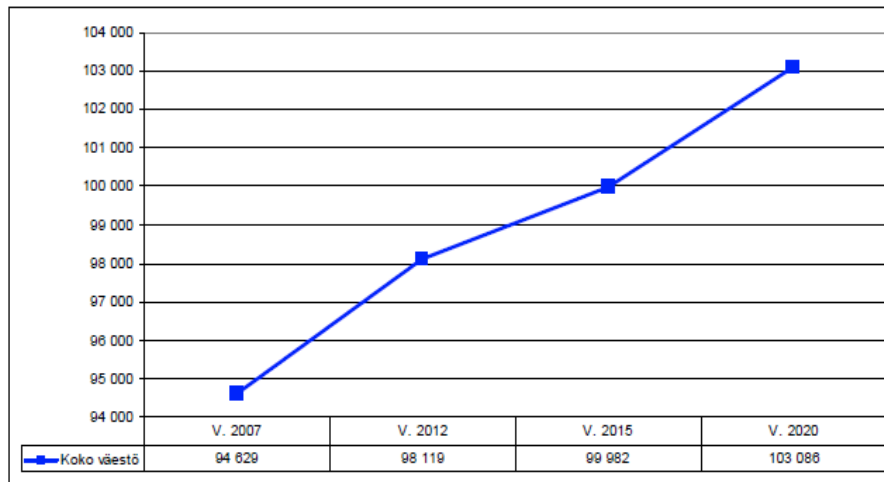

Suhdannenäkömät Uusimaa 08/2010

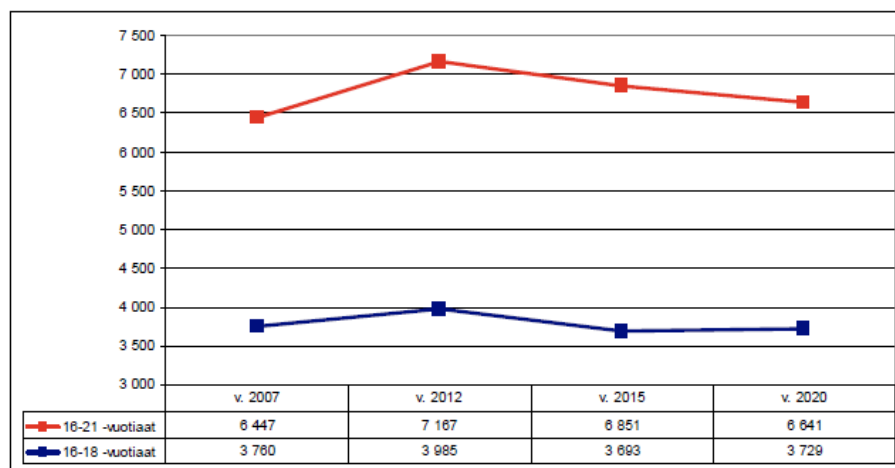
Itä-Uudenmaan väestökehitys jatkaa kasvuaan, mutta nuorten ikäluokat pienenevät

Tilastokeskuksen mukaan molempien Uudenmaan maakuntien väkiluku oli 1 524 878, josta Itä-Uudenmaan osuus oli 94 385 (30.6.2010). Väestömuutos vuonna 2009 oli +16 031 henkeä (+1,07 %). V. 2008 vastaava muutos oli +17 792 henkeä (+1,20 %). Vuosina 2000-2009 Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan muuttovoitto Suomen muista maakunnista oli 31 979 henkeä ja nettosiirtolaisuus +36 322 henkeä eli maahanmuuttajien määrä oli maastamuuttoa suurempi.

Maakunnan koko väestömäärän ennustetaan nousevan tasaisesti vuoteen 2020. Maakunnan 16–21-vuotiaiden keskimääräisen ikäluokan ennustetaan nousevan vuoteen 2012 saakka, mutta laskevan hieman vuoteen 2020. Itä-Uudenmaan ja Uudenmaan maakuntaliitos 2011 nostaa ruotsinkielisten osuuden noin yhdeksään prosenttiin, sillä itäuusmaalaisista noin kolmannes puhuu äidinkielenään ruotsia.

Kuva 1: Itä-Uudenmaan maakunnan väestöennuste vuosille 2012 – 2020

Kuva 2: Itä-Uudenmaan maakunnan nuorten ikäluokkien väestöennuste vuosille 2012 - 2020

Itä-Uudenmaan elinkeinorakenne on polarisoitunut: muutama suuri toimija ja paljon mikroyrityksiä

Uudellamaalla on käytännössä neljä talousaluetta: Itä-, Keski- ja Länsi-Uusimaa sekä vahva pääkaupunkiseutu. Erityispiirteenä on lisäksi pääkaupunkiseutua ympäröivän Uudenmaan kaksikielisyys. Itä-Uudenmaan kuntien elinkeinorakenteet ovat erilaisia: ”Porvoo on vahva keskittymä, Loviisa sinnittelee yhden vahvan vetämänä ja muuten alue on harvaan asuttua maaseutua.”

Mm. Neste Oil, Ensto, Norpe, Borealis ja Fortum tekevät Porvoosta erään Suomen suurimmista teollisuuspaikkakunnista. Prosessi-, metalli- ja energiateollisuus on vahvaa ja sen ympärille on rakentunut laaja alihankintaverkosto erityisesti metalli-, rakennus- ja kunnossapitoaloilla. Alueen elinkeinopolitiikan fokuksen koetaan kuitenkin olevan liikaa matkailu- ja palveluliiketoiminnoissa. Vaikka palvelusektori tulevaisuudessa selkeästi kasvaa, eivät palveluiden sisämarkkinat lisää kansallista tai alueellista kilpailukykyä.

Alueella on myös suuri haaste: mikroyrityksiä on paljon, kasvuyrityksiä vain muutama. Ammatillisen koulutuksen tulisi myös tarjota mahdollisuuksia ja osaamista lisätä kasvuyrittäjyyttä. Elinkeinoitoiminnan kehittämisen painopisteinä ovat elinkeinorakenteen monipuolistaminen, liikenneyhteyksien parantaminen sekä seudullisen elinkeino-yhteistyön tukeminen.

Maakuntaliittojen yhdistyminen luo uusia mahdollisuuksia edistää alueen tärkeitä hankkeita, kuten E18-moottoritien jatkamista sekä itäisen rannikkoradan toteuttamista. Myös Venäjän läheisyys ja kasvava rooli alueen elinkeinoelämälle tarjoaa yhtäaikaan mahdollisuuksia ja haasteita. Itä-Uudenmaan elinkeinoelämää palvelevien koulutus- ja kehittämisorganisaatioiden rooli korostuu. Työnjaon on selkiydettävä ja toiminnan nivouduttava nykyistä selvästi vahvemmin yritysten arkeen.

Itä-Uusimaa – tulevaisuuden ”nukkumalähiö”, jonka vetovoimatekijöitä ovat maisemat ja lyhyt matka pääkaupunkiseudulle?

Keski-Uusimaa ja pääradan varsi alkavat olla täynnä; luonnolliset kasvusuunnat pääkaupunkiseudulta ovat länteen ja itään. Pääkaupunkiseutu kasvaa, tiivistyy ja eriytyy edelleen. Sen ympärille muodostuu asumisvyöhyke, jonka kilpailuvaltti on ”parempi elämä lähellä pääkaupunkiseutua”. Asuntojen hintakehitys Porvoossa ohjaa alueelle hyvätuloisia ja korkeasti koulutettuja, jotka haluavat omakotitalon kaupungin keskustassa, hyvät palvelut ja käyvät pääkaupunkiseudulla töissä.

Kaikilla alueen kunnilla on luonnollisesti selkeä tahto kehittyä myös työssäkäyntialueena. Kuntien strategioissa on linjattu merkittäviä kasvulukuja niin asukkaiden kuin yritystenkin määrän osalta. Itä-Uusimaa on katveessa metropolialueen laidalla. Oman alueen olisi tarjottava mahdollisuus paitsi opiskella myös työllistyä. Koulutettua työvoimaa voi olla vaikea saada palaamaan Itä-Uudellemaalle, jos henkilö on opiskellut muualla.

Suuret ammatillisen koulutuksen järjestäjät sekä pääkaupunkiseudulla (Helsingin kaupunki, Varia, Omnia, SLK-HBC...), Länsi-Uudellamaalla (Luksia, Axxell) ja Keski-Uudellamaalla (Keuda) ovat panostaneet voimakkaasti brändinsä, vetovoimaisuutensa ja toimintansa kehittämiseen. On fakta, että pääkaupunkiseudun oppilaitokset kilpailevat aidosti hyvien kulkuyhteyksiensä vuoksi Itä-Uudenmaan opiskelijoista. Lisäksi Sipoolle Keuda on ”luonnollisin yhteistyökumppani”.

Pääkaupunkiseudun vetovoima heijastuu suoraan alueen työvoimatilanteeseen – kilpailu osaajista on kovaa ja palkkaerot merkittäviä. ”Koulutamme jatkossa työvoimaa vain pääkaupunkiseudulle?”

Työ on muuttunut ja muuttuu entistä palvelulähtoisemmäksi – asenteella on työelämässä yhä suurempi merkitys

Vuorovaikutustaidot korostuvat työelämässä. Ammattiosaamisen lisäksi on hallittava asiakas- ja markkinälähtöisyys sekä ymmärrettävä syvällisesti omat tuotteensa.

Tietotekniikan kehitys ja toimintajärjestelmien sähköistys nopeutuvat entisestään. Samalla painopiste siirtyy asiakkaalle tärkeiden asioiden ratkaisemiseen sekä heidän prosessiensa tuntemiseen. IT-taidot ja sähköisen median perustaidot korostuvat. Uudenlainen työn tekemisen malli asettaa haasteen tietoliikenteelle – langattomat verkot ja etätövälineet ovat jatkossa yhä tärkeämpiä perusedellytyksiä paikkaan sitomattomalle työlle.

Monilla aloilla ja jopa suorittavassa työssä palkkatyö on kadonnut tai katoamassa. Siksi yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta ovat entistä tärkeämpiä. ”Oppia ja asennetta yrittäjyyteen tulisi saada jo yläasteella...” Työvoiman yhteiskäyttö on arkipäivää. Ensimmäinen vaihe olivat henkilövuokrausyritykset, nyt yritykset palkkaavat yhteisesti moniosajia, jotka toimivat yrittäjähajalta.

Työpaikat ovat yhä useammin monimuotoisia pk- ja mikroyrityksiä, jossa kaikkien on osattava kaikkea. Siksi monipuolinen ammatillinen koulutus on elintärkeää. ”Ei riitä, että osaa korjata moottorin. On myös tultava toimeen asiakkaiden kanssa vaikeissakin tilanteissa.”

Vaikka työtehtävissä vaaditaan joustoa, ovat työnantajat hyvin perinteisiä: työaika on kiinteä, jousto työpaikoilla on vähentynyt ja kiire lisääntynyt. Omia asioita ei hoideta työajalla. Tämä on haaste nuorille, jotka ovat tottuneet hyvinkin joustaviin ja moninaiisiin opetusjärjestelyihin. Valmistuvien opiskelijoiden on varauduttava siihen, että työpaikoilla ”on aloitettava alhaalta”.

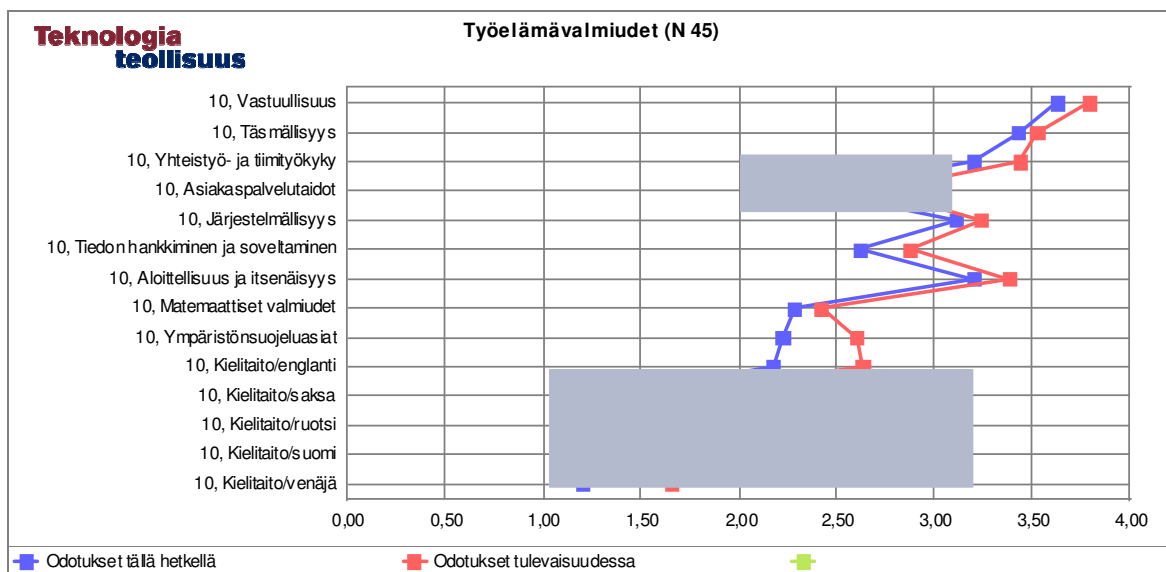
Toisen asteen koulutuksen on pysyttävä ajan tasalla jatkuvassa, nopeassa työelämän ja aluekehityksen muutoksessa

Ennakkoinnin ja työelämävastaavuuden merkitys korostuu. Koulutuksen painotuksia ja toteutustapoja joudutaan muuttamaan nopeastikin alueen ja yritysten kehityksen mukaan. Mitä pidemmälle tulevaisuuteen katsotaan, sen vaikeampaa ennustaminen on. Tänäpäivänä koulunsa aloittavat valmistuvat v. 2013 – aivan erilaiseen maailmaan kuin nykyinen. Globalisoitumisen, verkottumisen ja maahanmuuttajien integroiminen opetuksessa korostuvat. Samaan aikaan koulutuksen on seurattava teknologian kehitystä – verkkoympäristön tehokkaampi hyödyntäminen korostuu.

Opettajien on yhä vaikeampaa pysyä mukana työelämän muutoksissa yritysten vahvoista odotuksista huolimatta. Opettajan rooli työelämän ja opiskelijan rajapinnassa korostuu. Työelämäyhteistyö on eilinehto, siitä puhuminen ei riitä.

Koko oppimisprosessi on suuressa muutoksessa. On ratkaistava, kuinka koulutus integroidaan yritysten arkeen. Työelämän on myös ymmärrettävä, mitä ammatillinen koulutus voi tehdä ja mitä ei. Työelämän kannalta ammatillinen koulutus on kokonaisuus. Haaste on nuoriso- ja aikuiskoulutuksen joustava yhteen nivominen elinkeinoelämän näkökulmasta.

Yhteistyö muiden ammattioppilaitosten kanssa lisääntyy. Samalla kilpailu ammattikorkeakoulujen kanssa kiristyy: ”Onko ammattikorkeakoulu aito jatko-opiskelumahdollisuus vai kilpaileva vaihtoehto?”

Kuva 3: Pääkaupunkiseudulla toimivien yritysten odotukset kone- ja metallialan perustutkinnon suorittaneiden perusosaamisesta kyselyhetkellä (2008) ja tulevaisuudessa (2015)

Toisen asteen ammatillisen koulutuksen tehtävänä on myös kansalaiskasvatus ja syrjäytymisen ehkäiseminen

Kilpailu koulutusmarkkinoilla kiristyy. Nuorille on aiempaa enemmän tarjontaa ammatillisessa koulutuksessa, erityisesti lähialueilla. Opiskelijat ovat yhä tietoisempia ja kriittisempiä opettajien osaamisesta ja koulutuksen laadusta: ”Tarpeet ja kiinnostuksen kohteet toisen asteen ammatillisen koulutuksen suhteen ovat muuttuneet.”

Opiskelijakirjo on yhä laajempi: ”Meille tulee koulutettavien molempia ääriä – kuinka tasapainottaa erityisopetus ja huippuosaamiseen tähtäävä opetus? Nykyiset opetussuunnitelmat eivät vastaa kaikkien opiskelijaryhmien vaatimuksiin.” Vanhemmuuden heikkeneminen ilmiönä johtaa kasvatustehtävän siirtymiseen koulutusorganisaatioille. ”Opettajan on osattava yhdistää kasvatus ja ohjaus – rajoja ja rakkautta!”

Perustyöelämävalmiuksien ja yleisten sosiaalisten taitojen oppiminen on yhä merkityksellisempää. Opiskelijoille on annettava taidot oppia ajattelemaan itse. Yhteiskunnallisen sivistyksen, arvopohjan sekä ihmisenä kasvun tukeminen korostuu opetussuunnitelmissa sekä opetustyössä. Ammattitaidon lisäksi on opetettava välittämään. Samaan aikaan koulutuksen keskeyttäjien määrää pitäisi vähentää. Keskeyttäminen on yhä suurempi ongelma myös koulutuksen järjestäjien talouden kannalta.

Aikuiskoulutuksen merkitys korostuu henkilöiden ja organisaatioiden lisäkoulutustarpeen kasvaessa

Aikuiskoulutuksen rooli kasvaa, vaikkei nuorten ikäluokka vielä pienene vuoteen 2012 mennessä. Ammatillisen lisäkoulutuksen tarve kasvaa joko työelämän pakottamana tai itse oivallettuna. Koulutustarve kasvaa voimakkaasti elinikäisen oppimisen myötä. Aikuiskoulutuksessa työelämäkytkentä korostuu ja oppimisympäristöt siirtyvät työelämään. ”Työntekijän kehitystarpeet tulevat suoraan työelämästä. Koulutuksen tarjoajan on sisäistettävä asiakasorganisaation tavoitteet, strategiat ja vastattava niihin.”

Laaja uusiutuminen ja uudet koulutusalat edellyttävät koulutuksentarjoajilta jatkuvaa kovan osaamisen hankkimista. Aikuiskoulutuksen kentällä kilpailu kovenee. Varsinkin pääkaupunkiseudulla kilpailu on erityisen voimakasta, koska monet tahot näkevät alueen mahdollisuudet.

Yrityksille on tärkeää löytää muutama kumppani strategiseen, bisneksen sekä osaamisen kehittämiseen. Suuret, kansainväliset yritykset joutuvat ratkaisemaan, mikä on lokaalia ja mikä globaalia toimintaa – ratkaisut vaikuttavat suoraan myös koulutuskumppaneihin. Koulutusjärjestelmän ja etenkin nuorten koulutuksen sisältöjen muutokset ovat hitaita – ”liian hitaita työelämän vaatimuksiin nähden”. Aikuiskoulutus voi tarvittaessa reagoida paljon nopeammin elinkeinoelämän tarpeisiin. ”Nuoria koulutetaan tulevaisuuden ammatteihin, aikuisten puolella koulutetaan kohtaamaan muutoksia.”

Toisen asteen koulutukseen sisältöön ja painotuksiin vaikuttavia keskeisiä muutostrendejä

- Suurten ikäluokkien eläköityminen ja eläkeiän nousu
- Nuorten määrän väheneminen
- Ammatillisen aikuiskoulutuksen tarpeen kasvu
- Pedagogisen osaamisen merkityksen kasvu
- Keskeyttämisen ehkäisy ja läpäisyasteen nosto
- Henkilökohtaistamisen lisääntyminen
- Oppimisen ohjauksen ja tukitoimien merkityksen kasvu
- Monimuoto-opetuksen (mm. verkkopedagogiikka) lisääntyminen
- Työpaikoilla tapahtuvan oppimisen lisääntyminen
- Kansainvälistymisen jatkuminen
- Maahanmuuttajien koulutustarpeen kasvu
- Kasvava tarve uusille tuotteille ja palveluille sekä opetusmenetelmille
- Työsuhteessa olevien ammatillisen osaamisen ylläpito ja kehittäminen
- Aiempien keskeytyneiden opintojen täydentämisen tarve
- Palvelualojen kasvu
- Kireä kuntatalous ja alueellisen elinkeinopolitiikan vaikutukset
- Ammatillisen ja lukiokoulutuksen yhteen nivominen
- Työurien pidentäminen alkupäästä

Paineet siirtyä yhä suurempiin yksiköihin ammatillisessa koulutuksessa kasvavat edelleen

Valtiovallan linjaukset lisäävät ammatillista koulutusta samalla kun sen arvostus kasvaa. Lukiojärjestelmän ja 2. asteen ammatillisen koulutuksen eriarvoisuus lisääntyy esim. aloituspaikkojen suhteen. Lainsäädäntö ja opetussuunnitelmat kehittyvät sekä tuloksellisuusvaatimukset kiristyvät. Ammatitopistostrategia edellyttää tuloksellisuutta, tehokkuutta ja vaikuttavuutta.

Tutkintokeskeisyydestä siirrytään oppimis- ja muutoskeskeisyyteen. Tämä tarkoittaa opettajille ja koko henkilökunnalle asenteellista siirtymistä oppimisen ohjaamiseen perinteisen opettamisen sijaan. Valtion rahoitus tulee perustumaan yhä enemmän kannustusmalliin ja tuloksellisuuteen. Arviointi kehittyi (esim. uusi vaikuttavuusmittari) ja vertailu lisääntyy. Opetushallituksen tavoitteena on reaaliaikainen, avoin ja täysin läpinäkyvä tuloksellisuusportaali.

Opetus- ja kulttuuriministeriön vauhdittamiskirjeet sekä PARAS-hanke vaikuttavat kunta- ja kouluttajarakenteeseen: määrä vähenee yksikkökoon kasvaessa. Rakennemuutokset ovat jatkuvia ja merkittäviä; verkostoituminen lisääntyy – joko vapaaehtoisesti tai pakotettuna. ”Syy vauhdittamishankkeeseen on kriittisen massan kokoaminen prosessien tehostamiseksi, tehtävien selkeyttämiseksi ja päällekkäisyyksien poistamiseksi. Koko ei ole itsetarkoitus.”

Kunnissa yhä useammin toisen asteen koulutusta tarkastellaan kokonaisuutena. Onnistuneita esimerkkejä tästä löytyy mm. Jyväskylän alueelta. Koko ammatillisen koulutuksen rahoitukseen liittyy kui-

tenkin tietty epävarmuus; markkinaehtoisen rahoituksen on pakko lisääntyä ja silloin instrumenttina on räätälöitävissä oleva aikuis- tai lisäkoulutus.

Lähtökohdat ammattiopistojen vahvistamiselle ja yksikkökoon kasvattamiselle on kirjattu lakiin

Määräaikainen (v. 2012 loppuun) laki kunta- ja palvelurakennemuutoksesta (169/2007) sekä kuntajakolain muuttamisesta (170/2007) ja varainsiirtoverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (171/2007) tulivat voimaan 23.2.2007.

Kunta- ja palvelurakennemuutoksen myötä opetus- ja kulttuuriministeriön tavoitteena on muodostaa etupäässä alueellisia tai muutoin vahvoja ammattiopistoja, jotka muodostuvat koulutuksen järjestäjän kaikista koulutustoiminnoista ja opetusyksiköistä ammattiopistostrategian mukaisesti. Tavoitteena on muodostaa monialaisten ammattiopistojen verkosto, joilla on kattava alakohtainen tarjonta ja mahdollisuus koulutustarjonnan joustavaan suuntaamiseen. Alueilla voi lisäksi toimia opiskelijamäärältään pienempiä tai koulutustarjonnaltaan suppeampia koulutuksen järjestäjiä, joilla on vahvat työelämäyhteydet ja jotka ovat oman alansa aktiivisia kehittäjiä.

Kunnan tai yhteistoiminta-alueen, jolla on ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukainen ammatillisen peruskoulutuksen järjestämislupa, asukasmäärän on oltava vähintään noin 50 000.

Koulutuksen järjestäjien yhteenliittymisiä on helpotettu mm. lakeihin kirjatulla varainsiirtoveron verohelpotuksilla

Kunta- tai kuntayhtymä ei ole velvollinen suorittamaan varainsiirtoveroa ollessaan luovutuksensaajana, kun kuntien palvelutuotannossa käytettäviä kiinteistöjä kunta- ja palvelurakennemuutoksen yhteydessä siirretään toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Jos kyseessä on toimitilojen hallintaan oikeutetun kiinteistöyhtiön osakkeet tai kun toimitilakiinteistö luovutetaan tai osakkeita luovutetaan osakeyhtiölle, luovutuksesta maksetaan varainsiirtoveroa.

Kunta- ja palvelurakennemuutoksesta annetun lain yhteydessä varainsiirtoverolakia muutettiin lailla varainsiirtoverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (171/2007). Lakiin lisättiin määräaikaiset säännökset verovapaudesta kunta- ja palvelurakennemuutoksen tarkoittamissa kuntien rakennejärjestelyissä sekä verovapaudesta ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen rakennejärjestelyissä.

Veroa ei ole suoritettava, kun ammattikorkeakoululain (351/2003), ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (630/1998) tai ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/1998) mukaista toimintaa harjoittava kunta, kuntayhtymä tai yksityinen yhteisö tai säätiö vuosina 2007–2012 luovuttaa toiminnassa käytetyn kiinteistön tai kiinteistöyhtiön osakkeita samaa toimintaa harjoittavalle yhteisölle tai säätiölle tai osakeyhtiölle sen osakkeita vastaan. Varainsiirtoverolain ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muutokset edistävät osaltaan järjestäjaverkon kehittämistä myös yksityisen järjestäjäorganisaation pohjalta.

Kuntalain uudistus laajentaa kunnallisten järjestäjäorganisaatioiden käyttömahdollisuuksia järjestäjäfuusioissa

Kuntalakiin (365/1995) on 27.4.2007 on lisätty kunnallista liikelaitosta koskevat säännökset (519/2007):

- *Kunnallinen liikelaitos* on joko kunnan tai kuntayhtymän yksin taikka kuntien isäntäkuntamallin perusteella perustama liikelaitos, joka toimii osana kuntaa tai kuntayhtymää (*kunnan tai kuntayhtymän liikelaitos*), tai kuntien ja kuntayhtymien yhdessä perustama *liikelaitoskuntayhtymä*.
- Perustettavalle liikelaitokselle siirrettävän tehtävän tulisi olla joko liiketoimintaa tai tehtävää tulisi muutoin hoitaa liiketaloudellisten periaatteiden mukaisesti. Kunnalliselle liikelaitokselle voidaan antaa myös tehtävä, jota hoidettaisiin liiketaloudellisten periaatteiden mukaisesti, vaikka kyse ei ole varsinaisesta liiketoiminnasta – esimerkiksi, kun tehtävän tulojen olisi tarkoitus kattaa sen suorittamisesta aiheutuvat menot.
- Toiminnan katsotaan olevan liiketaloudellisten perusteiden mukaista, kun toiminta järjestetään yksikköhintarahoituksella ja muilla tuloilla.

Liikelaitoskuntayhtymä on oikeudelliselta muodoltaan kuntayhtymä, joka voi siten toimia myös ammatillisen koulutuksen järjestäjänä. Liikelaitoskuntayhtymän hallinnon järjestäminen ja talouden ohjaus vastaa pitkälti osakeyhtiötä. Liikelaitoskuntayhtymä saattaisi olla kuntaa tai kuntayhtymää joustavampi organisaatiovaihtoehto ammatillisen koulutuksen järjestäjänä. Toisin kuin kunnan tai kuntayhtymän liikelaitos, se on itsenäinen juridinen henkilö ja kirjanpitovelvollinen. Liikelaitoskuntayhtymälle voidaan myöntää koulutuksen järjestämislupa. Jos koulutuksen järjestäminen on organisoitu kunnan tai kuntayhtymän liikelaitokselle, lupa myönnetään kunnalle tai kuntayhtymälle.

Eri ylläpitovaihtoehtoja arvioitaessa on huomattava, että ammatillista koulutusta ei saa järjestää taloudellisen voiton tavoittelemiseksi.

Järjestäjäverkon kokoamisen yhteydessä yhtenä tarkoituksenmukaisena koulutuksen järjestäjämuotona pidetään osakeyhtiötä

Ammatillisen koulutuksen järjestäjänä voi toimia myös osakeyhtiö. Tällöin ylläpitojärjestelyjä voidaan toteuttaa esimerkiksi siten, että koulutusta järjestävän olemassa olevan tai perustettavan osakeyhtiön osakkaiksi tulee myös yksityisiä yhteisöjä ja säätiöitä. Yksityisen järjestäjäorganisaation käyttöä pelkän väestöpohjavaatimuksen johdosta ei kuitenkaan pidetä kunta- ja palvelurakennemuutuksesta annetun lain tarkoituksen mukaisena.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 29.12.2009 annetussa laissa (1705/2009) on yksikköhintaa korotettu arvonlisäverovaikutusten kompensoimiseksi:

- Lukion, ammatillisen koulutuksen, ammattikorkeakoulujen sekä taiteen perusopetuksen yksikköhintoja korotetaan yksityisen koulutuksen järjestäjän osalta siten, että korotus vastaa yksityisten koulutuksen järjestäjien maksamien arvonlisäverojen osuutta yksityiselle koulutuksen järjestäjälle aiheutuneista arvonlisäverottomista kustannuksista mainitussa koulutusmuodossa
- Tällä hetkellä yksikköhinnan korotus ammatillisessa koulutuksessa on 5,2 % ja koskee kaikkia valtionosuuksia yksityisille koulutuksen järjestäjille.

Toiminnan nykytila

Opetus- ja kulttuuritoimen kustannusten rahoitukseen osallistuvat kunnat ja valtio yhdessä

Valtioneuvosto on vahvistanut 30.9.2010 valtion rahoituksen perusteena käytettävät arvonlisäverotomat keskimääräiset yksikköhinnat lukiota, ammatillista koulutusta, ammattikorkeakouluja, opetus-tuntien perusteella rahoitettavaa taiteen perusopetusta ja kansalaisopistoja varten. Näiden keskimääräisten yksikköhintojen perusteella opetus- ja kulttuuriministeriö on määrännyt koulutuksen järjestäjille valtionosuuden perusteena käytettävät yksikköhinnat:

Keskimääräiset valtion rahoituksen yksikköhinnat (€) vuodelle 2011 (0 % alv.)		
	€ / yksikkö	ALV korotus yksityisille koulutuksen järjestäjille, %
Lukio (euroa/opiskelija)	6 136,17	3,55
Ammatillinen koulutus (euroa/opiskelija)	10 624,23	5,20
Ammattikorkeakoulu (euroa/opiskelija)	7 681,66	3,13
Taiteen perusopetus (euroa/opetustunti)	70,10	1,98
Vapaa sivistystyö kansalaisopistoissa (euroa/opetustunti)	78,37	2,77

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaan kuntien asukasperusteinen rahoitusosuus saadaan laskemalla yhteen kuntien, kuntayhtymien, yksityisten ja valtion järjestämän lukiokoulutuksen, oppilaitosmuotoisen ja oppisopimuskoulutuksena toteutettavan ammatillisen peruskoulutuksen sekä ammattikorkeakoulujen valtionosuuden perusteista lasketut, kunnan rahoitusosuutta vastaavat osuudet ja jakamalla saatu euromäärä maan asukasmäärällä. Ennakollinen kuntien rahoitusosuus on vuodelle 2010 342,89 €/asukas (laskelma 30.12.2009).

V. 2010 valtion rahoitusosuus ammatilliseen koulutukseen Itä-Uudellamaalla yhteensä on samaa kokoluokkaa kuin Vantaalla

Vuoden 2010 valtionosuudet eräille ammatillisen koulutuksen järjestäjille (€), tilanne 31.8.2010			
Helsingin kaupunki	75 644 021	Itä-Uudenmaan koulutus-kuntayhtymä	18 061 097
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	49 543 691	Samkommunen för yrkesutbildning i Östra Nyland	4 632 816
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda	42 663 041	Oy Porvoon kauppaoppilaitos Borgå handelsläroverk Ab	3 935 145
Hyria koulutus Oy	30 457 513	Porvoon kaupunki	1 441 818
Vantaan kaupunki	29 012 746	Itä-Uusimaa yhteensä	28 070 876
Axxell Utbildning Ab	21 405 743		
Svenska framtidsskolan i Helsingforsregionen Ab Practicum	8 599 112		

(Koulutusmuodot 20015,20020,20021,20022,20025,20036,20037)

Valtionosuuteen oikeuttavat ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärät Itä-Uudellamaalla v. 2009 – oppilaitosmuotoinen peruskoulutus (valtionosuustilasto 20.1.2010)

	Humanisti- kasvatus- ala	Kulttuuriala	Yhteiskunta- tieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	Luonnon- tieteidenala	Tekniikan ja liikenteen ala	Luonnon- vara- ja ympäristö- ala	Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	Metallu- ravitsimis- ja talousala	Kalkki alat yhteensä
Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	0	0	74	69	959	0	103	242	1 447
* Opetussuunnitelmaperusteinen koulutus				44	702		71	187	1 004
* näyttötutkintoon valmistava koulutus			74	25	257		32	55	443
Oy Porvoon kauppaoppilaitos-Borgå handelsläroverk Ab	0	0	260	0	0	0	0	0	260
* opetussuunnitelmaperusteinen koulutus			260						260
* näyttötutkintoon valmistava koulutus									0
Porvoon kaupunki	0	0	0	0	0	0	142	0	142
* opetussuunnitelmaperusteinen koulutus							106		106
* näyttötutkintoon valmistava koulutus							36		36
Samkommunen för yrkesutbildning i Östra Nyland	0	89	0	0	321	0	15	40	465
* opetussuunnitelmaperusteinen koulutus		89			321		15	40	465
* näyttötutkintoon valmistava koulutus									0
ITÄ-UUSIMAA YHTEENSÄ	0	89	334	69	1 280	0	260	282	2 314
* opetussuunnitelmaperusteinen koulutus	0	89	260	44	1 023	0	192	227	1 835
* näyttötutkintoon valmistava koulutus	0	0	74	25	257	0	68	55	479

Vertailun vuoksi opiskelijamäärät "brändeittäin" (VOS oppilaitosmuotoinen koulutus, kaikki alat yhteensä):

Omnia, Espoo 5024	Keuda, Keski-Uusimaa 3903	Salpaus, Päijät-Häme 5307
Helsinki 6787	Hyria, Hyvinkää-Riihimäki 2649	Tavastia, Hämeenlinna 2287
Varia, Vantaa 2637	Practicum, Helsinki-Porvoo 906	Ekami, Etelä-Kymenlaakso 2300

Valtionosuuteen oikeuttavat ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärät Itä-Uudellamaalla v. 2009 – oppisopimuskoulutus (valtionosuustilasto 20.1.2010)

	Humanisti- kasvatus- ala	Kulttuuriala	Yhteiskunta- tieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	Luonnon- tieteidenala	Tekniikan ja liikenteen ala	Luonnon- vara- ja ympäristö- ala	Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	Metallu- ravitsimis- ja talousala	Kalkki alat yhteensä
Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	4	3	411	7	191	19	96	118	849
* peruskoulutus	2	1	98	7	77	11	74	49	319
* lisäkoulutus	2	2	313		114	8	22	69	530
Oy Porvoon kauppaoppilaitos-Borgå handelsläroverk Ab	1	7	92	266	0	0	1	0	367
* peruskoulutus			28	266					294
* lisäkoulutus	1	7	64				1		73
Porvoon kaupunki	0	0	0	0	0	0	29	0	29
* peruskoulutus							29		29
* lisäkoulutus									0
Samkommunen för yrkesutbildning i Östra Nyland	0	0	3	0	0	0	0	0	3
* peruskoulutus			3						3
* lisäkoulutus									0
ITÄ-UUSIMAA YHTEENSÄ	5	10	506	273	191	19	126	118	1 248
* peruskoulutus	2	1	129	273	77	11	103	49	645
* lisäkoulutus	3	9	377	0	114	8	23	69	603

Vertailun vuoksi opiskelijamäärät "brändeittäin" (VOS oppisopimuspaikat, kaikki alat yhteensä):

Omnia, Espoo 1656	Keuda, Keski-Uusimaa 1267	Salpaus, Päijät-Häme 1626
Helsinki 3151	Hyria, Hyvinkää-Riihimäki 874	Tavastia, Hämeenlinna 455
Varia, Vantaa 963	Practicum Porvoo-Helsinki 31	Ekami, Etelä-Kymenlaakso 456

Koulutuksen järjestäjien näkemys nykytoiminnasta 1/2: ”Joustavia, ketteriä ja työelämälähtöisiä.”

Kaikki koulutuksen järjestäjät ovat pääsääntöisesti erittäin tyytyväisiä nykyiseen toimintaansa. Johdon tai henkilöstön edustajien näkemykset eivät poikenneet toisistaan: ”Olemme pärjänneet paremmin kuin suuret. Olemme kokoomme nähden vahva, taloudellisesti elinvoimainen, hyvin organisoitu ja tehokas toimija.” Oppilaitokset pitävät nykyistä kokoaan sopivana, koska pienehkön organisaation on mahdollista toimia ilman raskasta keskijohtoa. Pienuus ja ketteryys koettiin myös tärkeänä valttina työelämän odotuksiin vastaamisessa.

Toimijat näkivät, että heillä on selkeä rooli ja fokus: osaavan työvoiman kouluttaminen sekä työelämän kehittäminen. Tässä tehtävässä oppilaitokset kokivat onnistuneensa hyvin sekä olevansa joustavia ja työelämälähtöisiä. Oppilaitosten vetovoimaisuutta pidetään hyvänä: ”Moni haluaa meille, hyvä maine kiirii, tullaan pidemmältäkin lisä- ja täydennyskoulutukseen.” Myös opiskeluprosessi nähdään toimivaksi ja työllistymismahdollisuudet hyväksi.

Yhtenä tärkeimmistä vahvuuksista pidetään me-henkeä, niin henkilökunnan kuin opiskelijoiden kesken: ”Kunnioitamme toisiamme; täällä on jo kolmannen polven opiskelijoita”. Henkilökuntaa kuvataan päteväksi ja osaavaksi, mikä heijastuu osaamisen systemaattisena kehittämisenä ja pitkinä työsuhteina. Opettajien koetaan olevan vahvasti kiinni työelämässä työssäoppimisen sekä erilaisten projektien kautta.

Koulutuksen järjestäjien näkemys nykytoiminnasta 2/2: ”Omissa nurkissa, omilla työkaluilla, omilla toimintavoilla.”

Nuoriso- ja aikuiskoulutuksen toteutustavassa on eroavaisuuksia. Toiset pitävät yhteistä koulutusta ehdottomana vahvuutena, toiset perustelevat erillään tapahtuvan koulutuksen opiskelijoiden lähtökohtien ja tarpeiden erilaisuudella. Toimijat, joissa on kaksi tai kolmikielistä opetusta, pitävät monikielisyyttä ja -kulttuurisuutta ehdottomana vahvuutena. Yksikielisissä oppilaitoksissa oman kielen ja kulttuurin korostaminen koettiin tärkeänä.

Nykytoiminnan keskeisimmäksi heikkoudeksi nostetaan tilojen puute, kunto tai niiden soveltumattomuus suhteessa tarjottavaan koulutukseen. Erilaisia tilojen parantamiseen tähtäviä ajatuksia, hankkeita ja aktiviteetteja on jatkuvasti liikkeellä. Osaavista ja pätevästä opettajista on pula. Rekrytoinnin sekä opettajien pätevyyden kehittämisen eteen tehdään jatkuvasti töitä.

Koulutuksen järjestäjien välisen ja jopa niiden sisäisen yhteistyön puute on selkeä heikkous. Käytännön yhteistyön haasteellisuus, toimijoiden välinen suora kilpailu sekä syvälle juurtuneet omat toimintatavat ja -kulttuurit koetaan yhteistyön esteiksi. ”Porvoo on omistajana kaikissa koulutuksen järjestäjissä, jotka vieläpä kilpailevat keskenään. Tässä ei ole päätä eikä häntää!”

Jo vuosia jatkunut epäselvä tilanne koulutuksen järjestäjien tulevaisuudesta on vienyt paljon energiaa ja aiheuttanut turhaa epätietoisuutta henkilöstön keskuudessa.

Omistajien näkemykset nykytoiminnasta: perustoiminta on pääosin kunnossa, mutta nykytavalla ei silti voida jatkaa

Omistajien näkökulmasta yksittäisten koulutuksen järjestäjien koulutusmäärät, valmistumisaste sekä muu perustoiminta on kohdallaan tai hyvällä tasolla. ”Pienet yksiköt = korkeaa laatua kustannustehokkaasti. Panos ollut pienempi kuin tuotot.” Rakenteellisesti tilanne ei kuitenkaan ole nykypäivää eikä vastaa omistajien odotuksia: pienet erilliset yksiköt, olematon yhteistyö, päällekkäistä toimintaa ja pahimmillaan jopa kilpailua.

Nähdään myös, että oppilaitokset eivät ole nykyisellään riittävän kilpailukykyisiä ja houkuttelevia. Edupoli on jonkinlainen brändi, Porvoossa ”on ammattikoulu”, mutta muut ovat tuntemattomampia jopa omistajien keskuudessa.

Talouden ja resurssien osalta nykyistä mallia ei pidetä toimivana. Hajanaisuus ei mahdollista omaisuusmassan tehokasta hyödyntämistä, yhteisiä investointeja eikä osaamisen ristiin käyttöä. ”Itä-Uudellamaalla resursseja tuhlataan. Toimijoita on paljon ja lisäksi kahdella kielellä eri organisaatioissa. Yksikköhintaisen rahoituksen tulee riittää, eikä meidän tehtävämme ole kattaa investointeja.”

Omistajaohjauksen tai -politiikan puutetta kritisoidaan vahvasti: ”On turhauttavaa olla joka foorumilla pienillä panoksilla – kuulemassa asioista, jotka on jo etukäteen päätetty.” Heikko omistajien sitoutuminen on uhka myös koulutuksen järjestäjille: ”Nykyiset toimijat ovat niin pieniä ja epäkiinnostavia, ettei luottamustehtäviin laiteta ykkösketjun henkilöitä.”

”Itä-Uudenmaan ammatillinen koulutus on pieni kokonaisuus, joka on pahasti jälkijunassa valtakunnallisesta kehityksestä. Jos edelleen hajotamme resursseja, onko meillä mitään sanavaltaa kun pakko muutokseen tulee vastaan?”

Elinkeinoelämän näkemys nykytoiminnasta: arjen yhteistyö toimii, oppilaitosten aktiivisuudessa on paljon parantamista

Pääsääntöisesti yhteistyön ja keskustelun koetaan toimineen suhteellisen hyvin eri oppilaitosten sekä ennen kaikkea yksittäisten henkilöiden kanssa. Työssäoppimisen kautta on saatu luotua hyviä henkilökohtaisia kontakteja: ”Meillä on avoin, keskusteleva yhteistyö opettajiin. Katsovat opiskelija-ainesta, plaseeraavat ja etsivät meille sopivimmat työssäoppijat. Auttavat myös rekrytoinneissa.” Erityisesti oppisopimustoiminta koetaan tärkeänä ja toimivana koulutuksen järjestämismuotona.

Elinkeinoelämällä on periaatteessa kanavat vaikuttamiseen – yhteistyön mahdollisuudet ovat moninaisia: mm. hanketoimintaa, neuvottelukuntia, kummiluokkia, esittelyitä, rekrytointi-iltoja sekä messuja. Koulutuksen järjestäjät saavat kuitenkin runsaasti kritiikkiä työelämäyhteistyön passiivisuudesta: ”Vaikka meiltä yhteistyötä viritellään ei kouluista tule responsia. Puhutaan kauniita, teot jäävät, meidän on itse oltava aktiivisia.”

Toinen kritiikin kohde on koulutuksen ja toiminnan kehittäminen oppilaitosten omista lähtökohdista: ”Koulutusta rakennetaan liian vähän elinkeinoelämän tarpeista. Lisäksi nykyään yhä useammin kehittämisen lähtökohdiana on koulutuksen järjestäjän liiketoiminta!” Myös työssäoppimisjaksojen seurannan vähyyttä sekä jaksojen joustamattomuutta toteutusajankohtien suhteen kritisoidaan.

Opiskelijoiden näkemys nykytoiminnasta: yhteisöllisyyttä pienissä yksiköissä, opettajien pätevyyksissä eroja

Opiskelijoiden mukaan he viihtyvät pienissä kouluissa. Yhteisöllisyys on kantava voima: ”Tunnettu toisemme – niin opiskelijat kuin opettajakin.” Opettajien pätevyyttä ja ammattitaitoa pidetään pääosin hyvänä. Eri oppilaitosten ja linjojen välillä on tässä kuitenkin suuria eroja ja ongelmaesimerkkejä nostettiin esiin.

Nuorten ja aikuiskoulutuksen yhteensovittaminen koetaan hyvänä keinona valmistautua työelämään. Tämä korostuu erityisesti terveydenhuollon ja kaupallisilla aloilla. PKOL:n kolmikielinen opetus nähdään selkeänä vahvuutena myös muiden kuin ko. oppilaitoksen opiskelijoiden näkökulmasta.

Opiskelijoiden mielestä koulutustarjontaa ei nykyisellään pystytä rakentamaan riittävän monipuoliseksi: ”Ilman oppilaitosten yhteistyötä ei synny yhteisiä opintokokonaisuuksia tai riittävää kielitarjontaa. Eikä nykyinen oppilaitosten sijainti edes mahdollista käytännön yhteistyötä!”

Opiskelijoiden keskeisin kritiikki kohdistuu kiinteistöjen kuntoon, toimivuuteen ja sijaintiin: ”Koulu on huonolla paikalla: jos ei haluta olla tunneilla, lähdetään kotiin tai kaupungille.” Kaikki haastatellut opiskelijat (Inveon, PTHOL ja PKOL) nostivat esille koulukiinteistöjen homeongelmat. Myös lyhyelle ajalle rakennetut lukujärjestykset sekä muutoksista informoiminen saavat osakseen kritiikkiä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön näkemys: Itä-Uudenmaan tilanne on ongelmallinen

Itä-Uudenmaan alueen ammatillisen koulutuksen vetovoima on huono verrattuna muuhun Suomeen. Hakijoita on ainoastaan 0,8 hakijaa/paikka, kun luku on valtakunnan tasolla yleensä 1,4 ja Uudellamaalla keskimäärin 1,6.

Kahdesta vauhdittamiskirjeestä huolimatta koulutuksen järjestäjien rakenteellinen kehittäminen ei ole johtanut toivottuun lopputulokseen. Toimijat ovat olleet passiivisia ja kehittäneet omaa toimintaansa, osin ”jopa liiankin aktiivisesti toimialueensa ulkopuolella”. Yhdistämisistä ja yhteistyön kehittämisestä on puhuttu, mutta suunnitelmat eivät ole edenneet riittävän nopeasti: ”On ollut paljon puhetta, mutta ei tekoja. Itä-Uudellamaalla ei ole tapahtunut mitään!”

Alueella on edelleen liian monta pientä koulutuksen järjestäjää suhteessa työvoimatarpeeseen sekä väestöpohjaan. Lisäksi toimijat ovat keskenään eri tasoisia ja kokoisia, eivätkä koulutuksen järjestämisen edellytykset ole kaikilta osin riittävällä tasolla. Pienen koulutuksen järjestäjän on oltava erittäin vahvasti erikoistunut, jotta sillä olisi toimintaedellytykset. ”Valitettavasti Itä-Uudenmaan toimijat eivät ole tältä osin uskottavia.”

Nykyisessä tilanteessa opiskelijat hakeutuvat pääkaupunkiseudulle sekä Keski-Uudellemaalle, mikä on alueen ja sen elinkeinoelämän kehityksen kannalta epäsuotuisaa. ”On muistettava, että ammatillisen koulutuksen tehtävä on ennen kaikkea palvella alueen työelämän tarpeita.” Jatkossa toimijat on väistämättä koottava yhteen ja pahimmassa tapauksessa joudutaan tekemään pakon sanelemia ratkaisuja. Työvälineinä ovat järjestämisluvut ja VOS-paikat

Koulutuksen järjestäjien käytössä olevien kiinteistöjen kehittäminen kokonaisuutena on nykyisellään mahdotonta

Nykyisten koulutuksen järjestäjien käytössä olevat kiinteistöt ovat osin omia ja osin toimitaan vuokratiloissa. Lisäksi kiinteistöjä hallitaan osittain kiinteistöyhtiöiden kautta. Kaikilla koulutuksen järjestäjillä on selkeitä tarpeita kehittää ja rationalisoida kiinteistöjen käyttöä. On olemassa mittavia suunnitelmia kiinteistöjen uudistamiseen ja uudisrakentamiseen. Toistaiseksi kaikki tällaiset hankkeet on jäädytetty. Erityisen haasteellisia kohteita eri syistä ovat PKOL:n kiinteistö, POMO- ja Nimbus-talot sekä PTHOL:n vuokratila.

Kiinteistöihin liittyviä suunnitelmia ja toimenpiteitä on tehty pääsääntöisesti yksittäisten koulutuksen järjestäjien omista ja niiden taustaorganisaatioiden lähtökohdista. Riskinä on osaoptimointi mm. Porvoon kaupungin näkökulmasta tiukassa taloustilanteessa.

Tilanne on kokonaisuutena erittäin haasteellinen: kyse on merkittävästä kiinteistömässasta ja suurista pääomista, huomattavista ylläpitokustannuksista, tonttien houkuttelevista käyttövaihtoehdoista sekä eri osapuolten täysin ristikkäisistä intresseistä. Esille nostettu ehdotus kiinteistöjen siirtämisestä yhden kiinteistöyhtiön alaisuuteen vaikuttaa tätä taustaa vasten hankalasti toteutettavalta ratkaisulta.

On myös huomattava, että ammatillisen koulutuksen kehittämisen linjaaminen lähtien tila- ja kiinteistöratkaisusta kyseenalaistetaan useiden tahojen toimesta. Riskinä esim. nähdään, että erillinen kiin-

teistöyhtiö alkaa optimoida omaa liiketoimintaansa vuokralaistensa ja koulutuksen järjestämisen kustannuksella ainakin tilanteessa, jossa koulutuksen järjestäjän ohjausvaikutus kiinteistöyhtiöön olisi heikko.

Odotukset koulutuksen kehittämiseksi

Koulutuksen järjestäjien näkemys tulevaisuudesta: ”Ei ole mitään syytä miksemme voisi jatkaa kuten tähänkin asti”

Kaikki oppilaitokset kokevat voivansa jatkaa nykyisellään, kunhan niiden annetaan toteuttaa laadittuja strategioitaan ja kehittämissuunnitelmiaan. Näkemykset yhteistyöstä tai tulevaisuuden organisointimalleista eivät ole muuttuneet Porvoon kaupungin keväällä 2010 tekemän selvityksen jälkeen:

Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä:

- Asia lähtisi eteenpäin parhaiten kieliryhmittäin siten, että olisi kaksi eri omistajaa.
- Eivät näe mahdollisena vaihtoehtoa, että olisi saman omistajan alla monikielinen oppilaitos.

Porvoon terveydenhuolto-oppilaitos:

- Paras vaihtoehto olisi siirtyminen yhden omistajan alle erikielisinä linjoina, jossa suurin päättävävalta olisi Porvoon kaupungilla.
- Muutokset tehdään kerralla loppuun asti eikä välivaiheittain.

Oy Porvoon Kauppaoppilaitos - Borgå handelsläroverk Ab

- Lähtökohtana on Porvoon kaupunginvaltuuston päätös, jonka mukaan PTHOL ja PKOL yhdistyvät syksyllä 2011, muodostaen kolmikielisen osakeyhtiöpohjaisen oppilaitoksen, jossa on kunnallinen osake-enemmistö.

Samkommunen för yrkesutbildning i Östra Nyland:

- Nykyinen tilanne on riittävä ja pyritään kehittämään nykyisen kuntayhtymän toimintaa.
- OPM:n ajatus ruotsinkielisen koulutuksen keskittämisestä koko eteläistä Suomea palvelevan ruotsinkielisen toisen asteen oppilaitoksen alle koetaan huolestuttavana.
- Esitys paikallisesta kaksi- tai useampikielisestä oppilaitoksesta on tyrmätty kuntayhtymän hallituksessa.

Yrkesinstitutet Prakticum:

- Eivät lähde mukaan kaksi tai useampikieliseen yhteiseen oppilaitokseen vaan haluavat, että kieliryhmät pidetään erillään ja niitä kehitetään omina oppilaitoksinaan.

Toimitilojen osalta lähtökohta ei myöskään ole muuttunut. Toimijoiden näkemykset potentiaalisista ratkaisuista niin omistusmuodon kuin sijainninkin suhteen vaihtelevat.

Omistajien näkemys tulevaisuudesta: ”Koulutuksen järjestäjä, johon voidaan vaikuttaa.”

Omistajien näkökulmasta lähtökohta on selkeä: ammatillisen koulutuksen tärkein tehtävä on tuottaa alueen työelämän nykyisiin ja tulevaisuuden osaamistarpeisiin osaajia. ”Ammatillinen koulutus on ennen kaikkea alueellinen, ei paikallinen tai kielipoliittinen kysymys.” Toinen keskeinen lähtökohta on varmistaa toisen asteen ammatillinen koulutus molemmilla kotimaisilla kielillä: ”On tärkeää turvata ennen kaikkea opetus opiskelijoiden äidinkielellä, ei niinkään hallinto.”

Ammatillisen koulutuksen yhteistyöhön Itä-Uudellamaalla on selkeät perusteet ja tarpeet: mm. opetus- ja kulttuuriministeriön linjaukset, koulutuksen tukipalvelut, koulusihteerit, oppilashuolto sekä tilojen käyttö. Valtaosa omistajakunnista näkee, että paras ratkaisu on yksi kaksikielinen koulutuksen järjestäjä, joka vastaa Itä-Uudenmaan elinkeinoelämän tarpeisiin tarjoamalla kaksikielisiä osaajia. ”On

vaikeaa löytää alueellisella tasolla rationaalista näkökulmaa kielipohjaisen kahden linjan mallille. Kaksi-kielisyysellä voitaisiin jopa erottautua vahvan brändin toimijoista.”

Kieliryhmittäisen koulutuksen järjestäjän mallissa uhkana nähdään ennen kaikkea päätösvallan liukuminen ulos alueelta ja sen toimijoilta. Etenkin ruotsinkielisen koulutuksen osalta riski koetaan suureksi ja mahdollisesti nopeastikin realisoituvaksi. Organisaatiomuodosta riippumatta kunnat haluavat selkeästi vahvemman sanansijansa koulutuksen järjestäjän kehittämisessä ja suuntaamisessa: ”Vallan näkökulmasta asia on meille aika lailla sama mikä organisaation muoto on, kunhan äänemme kuuluu.”

Elinkeinoelämännäkemykset tulevaisuudesta: ”Monialaisia ja kielitaitoisia osaajia, kiitos!”

Elinkeinoelämän kannalta kyky ennakoida, kyky palvella alueen yrityksiä ja kyky hankkia alueelle lisää yrityksiä kytkeytyy suoraan alueen koulutusjärjestelmään. Kielikysymys kielilinjoittain ei ole yritysten ja elinkeinoelämän kannalta relevantti. Kaksi- ja monikieliset osaajat ovat alueen kannalta voimavara, joihin pitää vahvasti panostaa.

Nykyistä kielirajojen mukaista koulutusta ei pidetä järkevänä. Tilanne vaikeuttaa aivan liikaa rationaalista toimintaa: laitteet, tilat, ajoneuvot, koulutuksen toteutus. ”On aivan sama, mistä tuutista osaajat tulevat ulos. On järjen köyhyyttä, että viiden kilometrin päässä on samat laitteet ja tilat, jotka ovat molemmilla vajaakäytössä. Resurssien hukkaamiseen ei olisi varaa.” PKOL:ta, joka on pystynyt jo vuosikymmeniä tuottamaan koulutusta yhtenä koulutuksen järjestäjänä samoissa tiloissa kolmella kielellä, pidetään erinomaisena esimerkkinä.

Kaksi- tai kolmikielinen koulutuksen järjestäjä koetaan rationaaliseksi ja jopa ainoaksi järkeväksi vaihtoehdoksi elinkeinoelämän tulevaisuuden odotuksiin vastaamiseksi. ”Yksi koulutuksen järjestäjä pystyisi profiloitumaan, erikoistumaan, joustamaan ja tarjoamaan nuorten ja työelämän tarpeiden mukaista koulutusta. Varmin vaihtoehto ylläpitää ammatillista koulutusta alueella.” Ainoana riskinä nähdään, että koulutuksen järjestäjästä kasvaa niin suuri, että sen toiminta muuttuu hitaaksi ja byrokraattiseksi.

Yksikielistä koulutuksen järjestäjää ei pidetä rationaalisen vaihtoehtona ennen kaikkea työelämän tarpeiden sekä opiskelijoiden näkökulmasta. Mikäli päädytään muuhun kuin alueelliseen koulutuksen järjestäjän malliin, nähdään selkeä riski, että päätökset tehdään jatkossa muualla, muiden toimesta ja talousalueen näkökulma unohtuu. Mikäli mitään ei tehdä, niin uskotaan, että valtiovalta tulee tarttumaan asiaan ja pahimpana uhkakuvana on vähintään yhden kielen koulutuksen katoaminen alueelta.

Opiskelijoiden näkemys tulevaisuudesta: ” Monikulttuurisuutta ja opiskelua monella kielellä.”

Opiskelijoiden näkemykset tulevasta mallista, sen perusteluista ja hyödyistä olivat selkeät. Vähintään molemmat kotimaiset kielet samassa koulussa olisi hyvä vaihtoehto tulevaisuuden kannalta. ”Opiskeluympäristön kolmikielisyys valmistaisi erittäin hyvin työelämän tarpeisiin. Oma ala vaatii työskentelyä eri kulttuurien ja kielten kanssa. Opittaisiin luontevaa toimintaa erilaisten ihmisten kanssa jo opiskeluvaiheessa.”

Opetus- ja kulttuuriministeriön näkemys tulevaisuudesta 1/3: ”Vauhdittaminen jatkuu!”

Vauhti-hankkeen jatko riippuu hallituksesta, mutta joka tapauksessa koulutuksen järjestäjien rakennkehitys tulee jatkumaan. Valtio tukee rahoituksen ja järjestämislupien avulla alueellisia yhdistymishankkeita. Tulevaisuudessa on riski, että turvaudutaan vahvempaan ministeriön ohjaukseen ja keino-

valikoimaan, mikäli yhdistymishankkeissa ei edetä. ”Kannattaisi tehdä fuusio nyt, kun toimijat ovat vielä jollain tavalla jaloillaan.”

Ammatillisen koulutuksen volyyymiä on lisätty ja järjestelmästä on saatava lisää tehoa mm. kasvattamalla läpäisyastetta ja vähentämällä keskeyttämiä. Koulutuksen järjestäjillä on oltava riittävä kriittinen massa, jotta ne ovat uskottavia ja toimintakykyisiä. Massaa ei voi lisätä, jos tehoa ei ole tarpeeksi – varsinkin kun julkisen sektorin resurssit ovat jatkuvan kriittisen tarkastelun ja leikkausten kohteena.

Ministeriön tavoitteena ei ole pakottaa kaikkia samaan muottiin, mutta työelämän palvelukyky on pakko varmistaa: ”Oma ilmoitus asiakaslähtöisyydestä ja tehokkuudesta ei riitä, vaan ministeriö tulee seuraamaan tilannetta ja tarvittaessa tiukentamaan rahoitusta tuloksellisuuden perustuen. Syksyn ja talven aikana tehdään vielä yksi vauhti-kirje ja sen jälkeen tartutaan jämerämpiin toimenpiteisiin – uusi hallitus ei muuta tilannetta, samat realiteetit ovat edessä.”

Opetus- ja kulttuuriministeriön näkemys tulevaisuudesta 2/3: ”Itä-Uusimaa uhkaa muodostua ongelma-alueeksi.”

Alueella on toimijoita, jotka eivät pysty vastaamaan kehittyviin työelämän tarpeisiin. Mikäli tilanteessa ei tapahdu myönteistä kehitystä, tullaan järjestämislupiin puuttumaan. Kehittämisen lähtökohtana on oltava työelämän tarpeet, ei kunnallispolitiikka. Asioita on katsottava riittävän laajasti ja pidettävä mielessä, että alueellinen elinkeinoelämä tuottaa tuloja kunnille.

Näennäisuudistuksia ei siedetä, kahden pienen toimijan yhdistyminen ei ole uskottavaa. IUAKK:n, PKOL:n ja PTHOL:n fuusio on minimivaatimus. Ministeriö ei ota virallista kantaa yksi- tai useampikielisen koulutuksen järjestäjään, mutta päätöstä tehtäessä on ratkaistava: halutaanko varmistaa alueellinen vaikuttavuus vai kieli?

Ministeriön näkökulmasta kuitenkin aito kolmikielinen koulutuksen järjestäjä on uskottavin toimija. Sillä olisi mahdollisuuksia toimia jopa valtakunnallisissa erityistehtävissä. ”Ei voi syntyä näennäisesti kolmikielistä koulutuksen järjestäjää, jossa jokainen taho toimii itsenäisinä, hallinnollisen sateenvarjoorganisaation alla. Ilman kielipolitiikkaa kolmikielinen on ainoa rationaalinen ratkaisu.”

Tulevaisuudessa saatetaan joutua tilanteeseen, jossa ammatillista koulutusta tarkastellaan yhdessä Itä- ja Keski-Uudenmaan elinkeinoelämän tarpeista.

Opetus- ja kulttuuriministeriön näkemys tulevaisuudesta 3/3: ”Ruotsinkielinen ammatillinen koulutus on suuren murroksen edessä.”

Ministeriön tavoitteena on ollut koota aitoja ja vahvoja ruotsinkielisiä toimijoita, mutta valitettavasti koulutuksen järjestäjät ovat tähänastisten muutosten jälkeenkin pieniä. Siksi ruotsinkielisen koulutuksen kokonaisuus on jatkossa suuremmassa muutoksessa kuin suomenkielinen: niiden on jatkossa tehtävä väistämättä vahvemmin yhteistyötä ja/tai erikoistuttava.

Ruotsinkielisen koulutuksen osalta näivettymisen uhka on selkeä. 6 % väestömäärä tarvitsee vain tietyn määrän koulutusta, joka on selvästi nykyistä vähäisempää. Hallinnon keskittäminen ei ole olennaista, vaan se missä ja miten koulutus järjestetään.

Etelä-Suomen alueelle voisi riittää yksi suuri ruotsinkielinen toimija, mutta sen toiminta on hyvin haasteellinen organisoida jo maantieteellisenkin laajuuden takia. Inveon on toimijana liian pieni, eikä siten uskottava. Näin ollen sen on etsittävä itselleen kumppani lähitulevaisuudessa. ”Vahva toimija pystyy turvaamaan opiskelijalle laajemman palvelurepertuaarin ja yksilölliset oppimispolut.”

Koko Etelä-Suomen ruotsinkielistä koulutusta koskevan fuusion myötä on Itä-Uudenmaan kannalta olemassa riski koulutuksen siirtymisestä muualle. Vaikka ammatillisen koulutuksen lähtökohta on tarjota riittävä koulutus alueella.

”Aito ruotsinkielinen koulutus on turvattava, mutta ei välttämättä ruotsinkielisen koulutuksen järjestäjän toimesta.”

Ammatillisen koulutuksen järjestäjänä voi lain mukaan olla kunta, kuntayhtymä, rekisteröity yhteisö, säätiö tai liikelaitos

Koulutuksen järjestäjät näkevät kuntayhtymämallin potentiaalisimpana. Osa omistajista kokevat kuntayhtymämallin raskaaksi, byrokraattiseksi sekä vaikeasti ohjattavaksi. Lisäksi kuntayhtymä on Porvoon kaupungin strategian vastainen. Yhden kunnan omistusta sekä isäntäkuntamallia vastustetaan, koska ne vievät koulutuksen järjestäjän päätöksenteon ja talouden liian lähelle kunnallista päätöksentekoa ja taloutta. Lisäksi nykyinen usean omistajan malli tekee yhden kunnan omistusratkaisun hankalaksi.

Kunnallinen liikelaitos koetaan lähes yhtä haasteelliseksi kuin omistajakuntamalli päätöksenteon, tasapuolisuuden ja talouden osalta. Liikelaitoskuntayhtymä koetaan tuntemattomaksi ja siksi haasteelliseksi järjestämis muodoksi. Sillä ei nähdä olevan selkeitä etuja samojen tahojen omistamaan osakeyhtiöön verrattuna. On myös huomioitava, että EU:n linjaukset ovat kriittisiä liikelaitosten osalta.

Ulkoisten sidosryhmien, joidenkin koulutuksen järjestäjien ja omistajien mielestä monikielinen koulutuksen järjestäjä olisi rationaalisinta toteuttaa osakeyhtiönä. Perusteluina mm. seuraavat seikat:

- Omistukseen perustuva päätöksenteko ja omistajaohjaus olisi selkeää ja läpinäkyvää
- Elinkeinoelämä voi sitoutua koulutuksen järjestäjään myös omistuksen kautta
- Rahoitus ja mahdollinen ylijäämä kohdentuu täysimääräisesti koulutukseen ja sen kehittämiseen
- Yksi koulutuksen järjestäjä on jo yhtiömuotoinen
- Koulutuksen järjestäjien liiketoiminnan harjoittaminen

Opetus- ja kulttuuriministeriö näkee laajapohjaisesti omistetun osakeyhtiön mahdollisena vaihtoehtona monikieliseksi koulutuksen järjestäjäksi Itä-Uudellamaalla.

Konsultin näkemyksiä

Itä-Uudenmaan toisen asteen ammatillisen koulutuksen kehittäminen herättää voimakkaita tunteita ja reaktioita

Osapuolille on osin epäselvää, kuinka tämä selvitys ja aiemmin tehdyt päätökset suhtautuvat toisiinsa. Jo tehdyt päätökset tulkitaan omasta näkökulmasta edullisimmalla tavalla: ”Ovatko ne edes voimassa, voidaanko niitä muuttaa ja mitä lopulta eri tahoilla on linjattu?” Pitkään jatkunut toisen asteen ammatillisen koulutuksen järjestämisen ja yhteistyön kehittämisen ympärillä on luonut epävarmuutta henkilöstön keskuudessa: ”Täällä on jo useamman vuoden ajan tuhlatu aikaa ja energiaa yhteistyön lisäämisestä ja yhdistymisistä... Kenenkään kannalta tämä ei voi enää jatkua.”

Lähtökohtaisesti koulutuksen järjestäjät ovat tyytyväisiä nykyiseen toimintaansa ja haluavat jatkaa itseenäisinä. Tässä suhteessa tilanne ei ole muuttunut lainkaan verrattuna v. 2009 syksyn - v. 2010 kevään aikana Porvoon kaupungin tekemään kartoitukseen. Pahimpana skenaariona koulutuksen järjestäjät PTHOL:sta lukuun ottamatta näkevät Itä-Uudenmaan toisen asteen ammatillisen koulutuksen järjestämistä kunnallisessa omistuksessa. Ongelmiksi nähdään riski VOS-rahoituksen käyttämisestä kuntatalouden paikkaamiseen sekä kunnallisen päätöksenteon poliittisuus. Lisäksi vedotaan esim. Kouvolan alueen haasteisiin sekä yleiseen trendiin järjestää koulutus joko kuntayhtymämallissa tai yhtiöpohjaisesti.

Kielikysymykseen liittyen on olemassa vahvoja näkemyksiä. Ne juontavat juurensa kielipolitiikasta, eivät työelämän eivätkä opiskelijoiden tarpeista. Työelämän ja opiskelijoiden yksimielisestä näkökulmasta kielikysymys on täysin irrelevantti koulutuksen järjestämisen kannalta. Koulutuksen toteutuksessa molemmat kotimaiset kielet luonnollisesti tulee varmistaa. Alueen kaksikielisyys on voimavara, joka tulee hyödyntää ja jota tulee vahvistaa tarjoamalla ammatillista koulutusta useammalla kielellä – suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja venäjäksi.

Muutkin kuin Itä-Uudenmaan lähtökohdat ja tavoitteet on otettava huomioon päätöksiä tehtäessä

Selvityksen ulkopuoliset tahot ja niihin liittyvät ratkaisut (mm. muiden lähialueen koulutuksen järjestäjien kehitys) vaikuttavat tai ne on ainakin syytä huomioida tulevaisuutta hahmotettaessa.

Alueen pohjoisosan opiskelijoiden on helppo hakeutua Lahden suuntaan. Vastaavasti Sipoo on jo nyt vahvassa vuorovaikutuksessa sekä Keski-Uudenmaan että pääkaupunkiseudun suuntaan jo pelkästään liikenneyhteyksienkin takia mm. koulutus- ja elinkeinopoliittisissa asioissa. Erityisesti Keuda vahvana brändinä, vetovoimaisena, määrätietoisesti johdettuna, kehittyvänä ja taloudellisesti terveeltä pohjalta toimivana monialaisena koulutuksen järjestäjänä on huomioitava ainakin tulevaisuudessa.

Samoin Prakticum yksioikoinen kanta irtisanoutua kaksi- tai useampikielisen koulutuksen järjestäjän kehittämisestä vaikuttaa suoraan Inveonin tulevaisuuteen mutta samalla myös koko Etelä-Suomen ammatillisen ruotsinkielisen koulutuksen kehitykseen. Nykyisellään Prakticum (n. 1000 opiskelijaa) on varsin pieni koulutuksen järjestäjä. Vaikka Inveon yhdistettäisiin Prakticumiin, jäisi opiskelijamäärä silti vain n. 1500:aan.

On syytä ottaa huomioon, että koulutuksen järjestäjien yhdistymisten taloudelliset ja toiminnalliset hyödyt realisoituvat täysimääräisesti vasta muutamien vuosien kuluttua.

Yhdistymisten välilliset ja välittömät kustannusvaikutukset voivat olla omistajille varsin merkittäviä varsinkin usean toimijan tai suurten toimijoiden fuusioissa .

Päätöksen lähtökohtana on oltava alueen elinkeinoelämän tarpeet, eivät kieli- ja kulttuurikysymykset

Peruslähdekohdan päätöstä tehtäessä tulee olla alueen työelämän kannalta pitkälle tulevaisuuteen kantava ratkaisu toisen asteen ammatillisen koulutuksen järjestämisestä. Keskeiset päätöksen tekoon vaikuttavat tekijät voidaan pelkistää:

1. Tarve palvelulla ja kehittää alueen elinkeinoelämää.
2. Alueen ammatillisen koulutuksen kehittämisen, järjestämisen ja siihen liittyvän päätösvallan pitäminen alueen toimijoiden omilla käsissä.
3. Suomen- ja ruotsinkielten sekä eri kieliryhmien kulttuurien korostaminen ammatillisessa koulutuksessa.

Tehtävän ratkaisun tulee joka tapauksessa varmistaa, että koulutusta voidaan saada opiskelijoiden omilla äidinkiellillä. Suomen- ja ruotsinkielien osaaminen erityisesti palvelu- ja hyvinvointialoilla sekä jatkossa myös muilla aloilla on ammattitaitoisen työvoiman perusedellytys Itä-Uudellamaalla. Lisäksi on päätettävä, halutaanko tarjota koulutusta myös muilla kielillä kuin suomeksi ja ruotsiksi. Tähän on työelämällä ja opiskelijoilla vahva, kasvava tarve.

Voisiko Itä-Uusimaa olla alue, jossa kaksikielisyydestä rakennetaan ennakkoluulottomasti voimavara ja vetovoimatekijä yhdessä yli kieli- ja kulttuurirajojen?

Perusvaihtoehtojen pohjalta konsultin laatimat skenaariot kehityksen suunnista

Perusvaihtoehto 1. *Alueen suomen- ja ruotsinkieliset toisen asteen ammatilliset oppilaitokset kootaan yhdeksi koulutuksen järjestäjäksi:*

- Oppilaitosmuotoinen opiskelijamäärä (VOS) on v. 2009 tilastojen mukaan yhteensä 2314, jossa opetussuunnitelmaperusteisia 1835 ja näyttötutkintoon valmistavia 479. Oppisopimuskoulutus 1248, josta peruskoulutus 645 ja lisäkoulutus 603.
- Ratkaisu on tässä selvityksessä opetus- ja kulttuuriministeriön esille nostaman näkemyksen mukainen: ”Itä-Uusimaa voisi olla malliesimerkki toimivasta kaksi(moni)kielisestä koulutuksen järjestäjästä. Myös pienemmät yksiköt voivat erikoistuessaan olla elinvoimaisia tulevaisuudessa.”
- On selvityksessä kuullun alueen työelämän ja opiskelijoiden mukaan ainoa rationaalinen vaihtoehto.
- Ratkaisu tukee koko alueen elinkeinoelämää ja vahvistaa aluetta elinkeinopoliittisesti.
- Mahdollistaa kaksikielisten osaajien koulutuksen alueen työelämän erityistarpeisiin – ”kaksikielisyydestä Itä-Uudellemaalle voimavara”.
- Näin syntynyt koulutuksen järjestäjä on kuitenkin edelleen suhteellisen pieni toimija verrattuna lähialueilla toimiviin monialaisiin koulutuksen järjestäjiin ja erityisesti suhteessa alueen väestöpohjaan.

Pidemmällä aikajänteellä (arviolta 5-10 v.) on syytä ottaa huomioon seuraavat seikat:

- Varaudutaan tulevaisuudessa käytävään keskusteluun mahdollisesta laajapohjaisesta koulutuksen järjestäjästä, joka kattaa koko Itä- ja Keski-Uudenmaan toisen asteen ammatillisen koulutuksen.
- Samoin on todennäköistä, että Itä-Uudellamaalla tullaan tulevaisuudessa käymään keskustelu koko toisen asteen koulutuksen järjestämisestä yhden koulutuksen järjestäjän toimesta.

Perusvaihtoehto 2a. *Kieliryhmittäiset koulutuksen järjestäjät:*

- Suomenkielisen oppilaitosmuotoisen koulutuksen VOS-opiskelijamäärä on 1848, jossa opetussuunnitelmaperusteisia 1370 ja näyttötutkintoon valmistavia 479. Oppisopimuskoulutus 1245, josta peruskoulutus 642 ja lisäkoulutus 603.

- Ruotsinkielisen oppilaitosmuotoisen koulutuksen VOS-opiskelijamäärä on 465, jossa opetus-suunnitelmaperusteisia 465. Oppisopimusmuotoinen peruskoulutus 3.
- Seurauksena on välitön tarve Inveonin ja Praktikumin (VOS-opiskelijamäärä 906, OPSO-opiskelijoiden 31) yhdistämiseen. Syntyy koulutuksen järjestäjä, joka on edelleen pieni (VOS 1371, OPSO 34).
- Todennäköisesti seuraava opetus- ja kulttuuriministeriön toimesta linjattava askel on em. ruotsinkielisen koulutuksen järjestäjän ja Axxell Utbildning Ab:n yhdistäminen koko Etelä-Suomen kattavaksi ruotsinkielisen ammatillisen koulutuksen järjestäjäksi.
- Tämä linjaus on jo esitetty ministeriön ”Vauhti-kirjeessä” 2.4.2009:
  - ”Svenska Framtidsskolan i Helsingforsregionen Ab:n ja Samkommunen för yrkesutbildning i Östra Nyland -kuntayhtymän ammatillinen koulutus kootaan ensi vaiheessa yhtenäiseen ruotsinkieliseen koulutusorganisaatioon. Solvalla Utbildning Ab:n ja Norrvalla Folkhälsan Ab:n koulustoittoiminnat yhdistetään ruotsinkielisestä liikunnan koulutuksesta tehdyn selvityksen mukaisesti ensi vaiheessa samaan koulutuksen järjestäjäorganisaatioon 1.1.2010 lukien. Jatketaan kokoamista yhdistämällä edellä mainittujen koulutuksen järjestäjien sekä Axxell Utbildning Ab:n koulutus yhtenäiseen ruotsinkieliseen koulutuksen järjestäjäorganisaatioon.”
- Ratkaisu ei tue alueen yhtenäisyyttä elinkeinopoliittisesti ja on selvityksessä kuullun alueen työelämän ja opiskelijoiden odotusten vastainen.
- Tarkoittanee jatkossa alueen toisen asteen ruotsinkielisen ammatillisen koulutuksen kehittämisen ohjausta alueen ulkopuolelta.
- Suomenkielisen uuden koulutuksen järjestäjän osalta on todennäköistä, että keskustelu laajapohjaisesta koko Itä- ja Keski-Uudenmaan kattavasta koulutuksen järjestäjästä käynnistetään.
- Mahdollista yhdistymistä Keudaan helpottaa molempien koulutuksen järjestäjien yksikielisyys.

Perusvaihtoehto 2b. Suomenkielinen kuntayhtymä jatkaa ennallaan, PTHOL, PKOL ja ruotsinkielinen kuntayhtymä yhdistyvät yhdeksi monikieliseksi koulutuksen järjestäjäksi:

- Suomenkielisen oppilaitosmuotoisen koulutuksen VOS-opiskelijamäärä on 1447, jossa opetus-suunnitelmaperusteisia 1004 ja näyttötutkintoon valmistavia 443. Oppisopimuskoulutus 848, josta peruskoulutus 319 ja lisäkoulutus 530.
- Monikielisen oppilaitosmuotoisen koulutuksen VOS-opiskelijamäärä on 867, jossa opetus-suunnitelmaperusteisia 831. Oppisopimusmuotoinen peruskoulutus 36.
- Molemmat koulutuksen järjestäjät ovat pieniä.
- Seurauksena on todennäköisesti monikielisen koulutuksen järjestäjän ja Praktikumin (VOS-opiskelijamäärä 906, OPSO-opiskelijoiden 31) yhdistäminen. Syntyy koulutuksen järjestäjä, joka on keskikokoinen (VOS 1773, OPSO 34). Kts. myös skenaario 2a ruotsinkielisen koulutuksen osalta.
- Riskinä on, että ratkaisu ei todennäköisesti sellaisenaan tule riittämään opetus- ja kulttuuriministeriölle: ”Näennäisuudistuksia ei siedetä...”
- Todennäköisesti käynnistetään keskustelu koko Itä- ja Keski-Uudenmaan kattavasta suomenkielisen toisen asteen ammatillisen koulutuksen järjestäjästä (IUAKK+KEUDA). Mahdollista yhdistymistä helpottaa molempien koulutuksen järjestäjien yksikielisyys.
- Ratkaisu ei tue alueen yhtenäisyyttä elinkeinopoliittisesti ja on selvityksessä kuullun alueen työelämän ja opiskelijoiden odotusten vastainen.
- Tarkoittanee jatkossa alueen toisen asteen ammatillisen koulutuksen kehittämisen ohjausta alueen ulkopuolelta.

Ns. ”0-vaihtoehto”: *Ei tehdä mitään tai toteutetaan pelkästään PTHOL:n ja PKOL:n yhdistyminen Porvoon kaupungin valtuustopäätöksen mukaisesti:*

- Ratkaisu ei tue alueen yhtenäisyyttä elinkeinopoliittisesti ja on selvityksessä kuullun alueen työelämän ja opiskelijoiden odotusten vastainen.
- Ei missään tapauksessa sellaisenaan tule riittämään opetus- ja kulttuuriministeriölle: ”Näennäisuudistuksia ei siedetä, kahden pienen yhdistyminen ei ole uskottava eikä riittävä ratkaisu.

”Järjestämislupiin tullaan todennäköisesti puuttumaan viranomaisten toimesta. Jatkossa ei enää puhuta vauhdittamisesta, vaan ”yhdistetään pakolla”.

- Valtuustopäätös PTHOL:n ja PKOL:n yhdistämisestä nähdään synergiaetujen ja toiminnallisten tarpeiden lisäksi vahvasti tilakysymyksistä lähtöisin olevana ratkaisuna.
- Johtaa todennäköisesti edellä esitetyn perusvaihtoehto 2a:n mukaisiin ratkaisuihin ja skenaarioon

Nykyisten koulutuksen järjestäjien arvon määrittäminen vaatii perusteellisen selvityksen

Selvityksessä esiin nousseet perustelut ja faktat nostavat yhtiömallin kiinnostavimmaksi koulutuksen järjestämisen muodoksi:

- Omistajapohjan laajuus ja omistusosuuksien erilaisuus
- Nykyiset moninaiset järjestämismuodot (sisältäen mm. oy-muodon)
- Viranomaisten linjaukset ja reunaehdot
- Elinkeinoelämän tarpeet
- Omistajaohjauksen terävöittäminen

Osana yhdistämisprosessia (riippumatta järjestämismuodosta) on käynnistettävä Due Diligence -tyyppinen prosessi, jossa:

- Arvotetaan olemassa olevat toiminnot, kiinteistöt ja apportit yhdistymisen kannalta
- Arvioidaan saavutettavia synergia- ja taloudellisia etuja sekä selvitetään mahdolliset yhdistymisen esteet
- Selvitetään järjestämismuodon välittömät ja tulevat verovaikutukset sekä henkilöstön eläkekysymykset
- Laaditaan kokonaisvaltainen riskianalyysi
- Selvitetään, mitä varauksia, vastuita ja vakuuksia tulisi sisällyttää järjestämismuotoa koskevaan aiesopimukseen
- Hahmotetaan mahdollisesti perustettavan yrityksen yhtiöjärjestys ja osakassopimus tai kuntayhtymän järjestämissopimus
- Kuvataan koulutuksen järjestäjän muodostamisen ja toiminnan käynnistämisen käytännön etenemisen prosessi

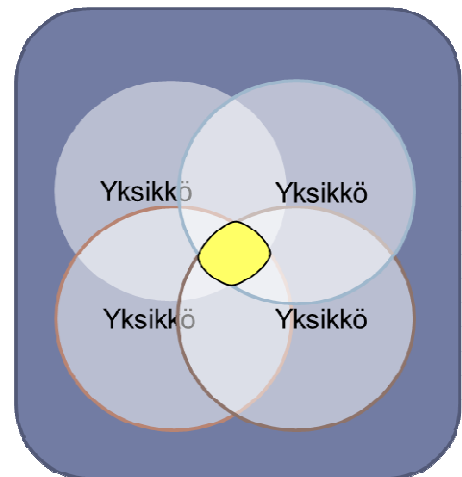
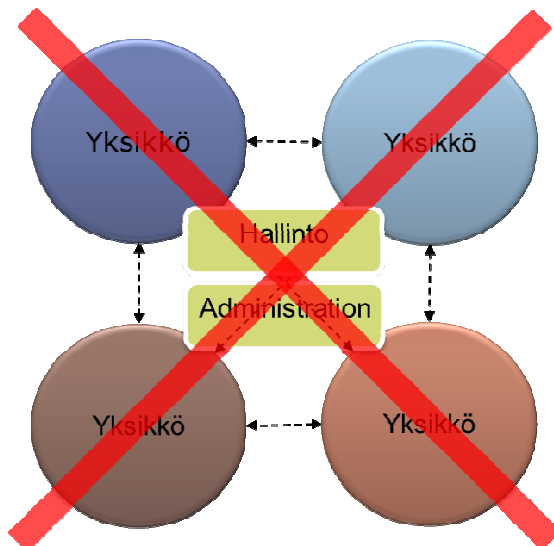
Prosessi on käynnistettävä sellaisen kumppanin kanssa, jolla on syvälinen tuntemus kuntataloudesta, kunnallisesta päätöksenteosta ja vastaavista yhdistymishankkeista. Samassa yhteydessä on myös tehtävä perusteellinen selvitys olemassa olevasta kiinteistömassasta sekä sen arvosta sekä ratkaistava, onko tarkoituksenmukaista perustaa kiinteistöyhtiö vai koota kiinteistöt koulutuksen järjestäjän alaisuuteen.

Ammatillisen koulutuksen järjestämismuotojen vertailu

	Kunta yksin		Kunnat yhdessä		
	Kunnan yksikkö	Kunnan liikelaitos	Isäntäkuntamalli (kuntien välinen sopimus)	Kuntayhtymä (liikelaitoskuntayhtymä)	Osakeyhtiö (yleishyödyllinen)
Lainsäädäntö	Kuntalaki Erityislait	Kuntalaki Erityislait	Kuntalaki Erityislait	Kuntalaki Erityislait	Osakeyhtiölaki Erityislait
Organisaatiomuoto	Julkisoikeudellinen	Julkisoikeudellinen	Julkisoikeudellinen	Julkisoikeudellinen	Yksityisoikeudellinen
Omlstaja	Kunta	Kunta	Kunta/kunnat	Kunnat yhdessä	Kunta/kunnat yhdessä osakkeitten mukaan
Järjestämislupa, toimilupa	Kunta	Kunta	Isäntäkunta	Kuntayhtymä	Osakeyhtiö
Hallinto	KV; KH; LTK	KV; KH; johtokunta	Yhteinen toimielin, LTK	Yhtymäkokous, -valtuusto (johtokunta tai yhtymähallitus)	Yhtiökokous, hallitus, toimitusjohtaja
Budjetointi	Tulot ja menot kunnan talousarviossa tai nettobudjetointi	Kunnan talousarvion erillinen osa, eriytetty osa kunnan kirjanpitoa, nettobudjetointi, erillistilinpäätös, oma tase	Eriytetty osa isäntäkunnan talousarviota	Oma talousarvio ja kirjanpito (kuntalain mukaan)	Oma talousarvio
Arvonlisävero	Alv. laki 39 §: koulutus verotonta Ostojen alv. palautus	Alv. laki 39 §: koulutus verotonta Ostojen alv. palautus	Alv. laki 39 §: koulutus verotonta Ostojen alv. palautus	Alv. laki 39 §: koulutus verotonta Ostojen alv. palautus	Alv. laki 39 §: koulutus verotonta Ei alv. palautusta ostoista
Taloudellisen tuloksen käsittely	Allijäännä katettava verovaroin	Tulouttaa kunnalle tuottovaateen	Sopimuksen mukaan	Ylijäämää ei voi jakaa jäsenkunnille	Osingonjakokieltö
Muutoksenhakuoikeus (kunnallisvalitus)	On	On	On	On	Ei

Lähde: Koulutuksen järjestäjät ry (KJY)

On rakennettava yksi, yhtenäinen ja vahvasti profiloituva koulutuksen järjestäjä – hyödyntämällä nykyiset vahvuudet ja osaaminen

Toimenpide- ja etenemisehdotus

1. Päätetään perustaa yksi kolmikielinen koulutuksen järjestäjä, jossa ovat mukana kaikki alueen nykyiset koulutuksen järjestäjät. Laaditaan sekä hyväksytään ratkaisua vastaava aiesopimus. 10/2010 - 4/2011
2. Valmistaudutaan yhtiömuotoiseen koulutuksen järjestämiseen käynnistämällä Due Diligence - tyyppinen prosessi. 5-10/2011
3. Prosessin perusteella päätetään koulutuksen järjestäjän kiinteistöjen hallintamallista. 10-12/2011
4. Laaditaan uuden koulutuksen järjestäjän yhtiöjärjestys, osakassopimus ja perustetaan juridinen yhtiö. 1-3/2012
5. Laaditaan yhtiön hallituksen toimesta perusstrategia, johon sisältyy mm. organisaatiomalli ja toimipaikkastrategia. 4-8/2012
6. Nimitetään yhtiön avainhenkilöt, johtoryhmä ja käynnistetään laajapohjainen ja vuorovaikutteinen toimintastrategiaprosessi. 9/2012-5/2013
7. Uuden koulutuksen järjestäjän toiminnan käynnistäminen. 1.1.2013
8. Opetus käynnistyy uuden koulutuksen järjestäjän toimesta. 1.8.2013

Nyt on päätösten aika. ”Löysässä hirressä roikkumisen on loputtava.”

**Jos koulutus halutaan käynnistää uudessa muodossa ennen seuraavaa valtuustokautta,
on asiassa edettävä ripeästi.**

Miltä Itä-Uudenmaan alue näyttää ulkoapäin tarkasteltuna tehdyn koulutuksen järjestäjämuutoksen jälkeen?

1. Vastataan ministeriön vaatimuksiin tehokkaammista yksiköistä ja fokus voidaan suunnata rakenteellisista kysymyksistä osaamisen kehittämiseen.
2. Pystytään vastaamaan alueen elinkeinoelämän tarpeisiin varmistamalla monikielisten osaajien koulutus.
3. Vahvalle, monikieliselle toisen asteen ammatillisen koulutuksen järjestäjälle on mahdollista rakentaa muista koulutuksen järjestäjistä erottuva, vetovoimainen oma brändi.
4. Päätösvalta pysyy omissa käsissä ja voidaan itse vaikuttaa oman alueen elinkeinoelämän ja kansalaisten tulevaisuuteen.
5. Mikäli päädytään keskusteluihin ammatillisen koulutuksen yhdistämisestä esim. Keski-Uudenmaan kanssa, on pöydän molemmilla puolilla vahvat toimijat.
6. Nyt tehtyjen päätösten oikeellisuus mitataan pitkällä aikavälillä.

Konsulttien yhteystiedot

Auros Consulting

Jussi-Pekka Björkroth ja Jari Johansson,

GSM 0500 608 448, 050 4656512

jussi-pekka.bjorkroth@aurosconsulting.com

jari.johansson@aurosconsulting.com

www.aurosconsulting.com

Opetus- ja kulttuuriministeriö Mika Tammilehto	Porvoon kaupunki Jukka-Pekka Ujula Fredrik von Schoultz Hilding Mattsson Jari Kettunen	IUAKK:n henkilöstö Marja Hasu Kirsi-Marja Ollikainen Kirsti Hiltunen Sari Maunula Jukka Ylipiha
Borealis Polymers Oy Jukka Rajamäki Anne Liimatainen	Loviisan kaupunki Olavi Kaleva	INVEON:in henkilöstö Peter Sandvik Ralf Nystedt Rita Ritari
Neste Oil Oyj Jussi Rousu	Lapinjärven kunat Christian Sjöstrand	PTHOL:n henkilöstö Pirkko Koho Marja-Leena Lehtimäki Tarja Riihiluoma-Tuure Anu Lassila Anu Orttenvuori
Porvoon Autotarvike Oy Kari Wilkman	Askolan kunta Esko Rautiainen Simo Sorsa Anu Helin Jouni Vilkki	PKOL:n henkilöstö Matti Talvela Bryan Roberts Jari Wetterstrand Tuula Grönholm Lise-Lott Berg-Ahlrooth
Loval Oy Markku Ahleskog	Myrsjyän kunta Jouko Asuja	Opiskelijat Nonna Illman, PTHOL Asta Gustafsson, PTHOL Thai Quach, PKOL Tara Daily, Inveon
Itä-Uudenmaan sosiaali- psykiatrisen yhdistys ry Marianna Sorvali	Pukkilan kunta Juha Myyryläinen	Opinto-ohjaajat Sirpa Harju Maria Rosenlöf
Vuoristo Yhtiöt Oy Veikko Vuoristo	Sipoon kunta Jari Alasmäki Eero Seppänen Rauno Tiainen	
Posintra Oy Anne Wetterstrand Seppo Kajander Astaterhikki Salonen	Itä-Uudenmaan ammatillinen koulutuskuntayhtymä Markku Kantonen Pentti Suursalmi	
Ok OSLA Hlg Arto Piela	Samkommunen för yrkesutbildning i Östra Nyland Johan Söderberg Solveig Mickels	
Uudenmaan yrittäjät ry Petri Graeffe	Oy Porvoon kauppaoppilaitos - Borgå handelsläroverk Ab Jarl Bergström Tuula Wahlman-Tyrsky	
Porvoon yrittäjät ry Pontus Palmqvist	Porvoon terveydenhuolto- oppilaitos Heli Vainio Merja Toivonen	
Loviisanseudun yrittäjät ry Janne Lepola	Framtidsskolan för yrkes utbildning i Helsingfors region Practicum Harriet Ahlnäs Britt Lindroos	
Askolan yrittäjät ry Matti Holm Heikki Nyström		
Myrskylän yrittäjät ry Hannu Salminen		
Pukkilan yrittäjät ry Anitta Ollilla		
Itä-Uudenmaan liitto Ilmi Tikkanen Per-Stefan Nyholm		